

Schoolplan 2019-2023

Merlijn

Montessori
Basisschool

Inhoud

Voorwoord	2
1 De school en haar omgeving	3
1.1 Korte typering van onze school	3
1.2 De wijk.....	3
1.3 Onze leerlingen	3
1.4 Onze ouders.....	4
1.5 Het personeel	4
1.6 Het gebouw	5
2 Uitgangspunten schoolbestuur	6
2.1 Visie ATO en Merlijn.....	6
2.2 ATO Koersplan 2019-2023: Vol vertrouwen vooruit.....	6
2.3 Kwaliteit.....	7
2.4 Personeel	8
2.5 Besturingsfilosofie	9
3 Onze school	10
3.1 Onze kernwaarden	10
3.2 Ons pedagogisch- en didactische aanpak	12
3.3 Personeelsbeleid op onze school	16
3.4 Bestuur en kwaliteit	17
4 Wettelijke opdrachten	17
4.1 Kwaliteitszorg op Merlijn.....	17
4.2 Personeelsbeleid	22
4.3 Schooltijden en leertijd	22
4.4 Ons aanbod.....	24
4.5 Rol van de leerkracht.....	26
4.6 Zicht op ontwikkeling	29
4.7 (Extra) ondersteuning	30
4.8 Samenwerking met externe partijen	32
4.9 Toetsing en afsluiting.....	33
4.10 Aannamebeleid	33
5. Analyse van het functioneren van de school	35
6. Meerjarenplan 2019-2023, inclusief prioriteiten	- 42 -
Bijlage 1. Formulier instemming en vaststelling	- 52 -
Bijlage 2. Kindcentrum monitor leerlingen en ouders	- 53 -

Voorwoord

De Wet op het Primair Onderwijs voorziet in een herziening en eventueel bijstelling van het schoolplan van een basisschool in een periode van vier jaar. Het schoolplan 2019-2023 van montessorischool Merlijn, één van de 16 scholen behorende bij ATO-Scholenkring, ligt voor u. In dit schoolplan beschrijven we ons beleid voor de komende vier jaar. Het geeft informatie over hoe wij op Merlijn het onderwijs vorm gaan geven en hoe wij denken en werken. Het door ATO vastgestelde [Koersplan 2019-2023](#) is richtinggevend en vormt het kader voor het beleid van onze school. Daarnaast bepaalt de [Nederlandse Montessori Vereniging](#) en de door hen opgestelde "[Gulden Tien](#)" mede de koers van onze school.

Over veel punten zijn de kinderen, hun ouders en wij tevreden op onze school: die punten willen wij graag behouden voor de toekomst. Een school staat echter nooit stil. De samenleving verandert, waardoor wij voor nieuwe uitdagingen komen te staan. Er worden nieuwe inzichten over het (montessori) onderwijs en opvoeding ontwikkeld. Door dit soort ontwikkelingen is het noodzakelijk om als school een proactieve houding aan te nemen en voortdurend de kwaliteitszorg te waarborgen: doen wij nog wel de goede dingen en doen wij die dingen wel goed genoeg?

De directeur heeft de aanzet gegeven tot het schrijven van het schoolplan. Een aantal onderdelen, zoals de missie en visie en het stellen van prioriteiten in beleidsvoornemens zijn met het team ontwikkeld. Vervolgens is het schoolplan uitgewerkt door de directeur, besproken in het team en is het op 20 juni 2019 voorgelegd aan de Medezeggenschapsraad. Ten slotte is het schoolplan vastgesteld door het bevoegd gezag ATO-scholenkring.

Eveline Houdijk
Directeur montessorischool Merlijn

*"Free the child's
potential and you
will transform him
into the world."
Maria Montessori*

1 De school en haar omgeving

1.1 Korte typering van onze school

In augustus 1987 wordt Merlijn opgericht door een groep actieve en enthousiaste ouders. Zij kiezen bewust voor het montessoriconcept, omdat zij overtuigd zijn van de meerwaarde hiervan. Het is dan de eerste montessorischool in 's-Hertogenbosch. Op dit moment is de school één van de 16 scholen behorend tot ATO Scholenkring (Algemeen Toegankelijk Onderwijs 's-Hertogenbosch).

Onder het schoolbestuur bestuur ATO vallen twee montessorischolen:

- Merlijn (noordwesten van 's-Hertogenbosch)
- Aquamarijn (zuidoosten van 's-Hertogenbosch)

Montessorischool Merlijn maakt deel uit van Kindcentrum Maaspoort; samen met kinderopvang het Kinderspeelkasteel en Christelijke basisschool De Bron is de school verantwoordelijk voor de opvang en het onderwijs van kinderen van 0-13 jaar.

1.2 De wijk

Montessorischool Merlijn staat midden in de wijk Maaspoort. De bouw van de wijk is gestart in 1977, en kenmerkt zich door verschillende architectuurstijlen. Zo is er laag- en hoogbouw. De gemeente 's-Hertogenbosch wilde ook speciale woningen plaatsen in deze wijk. Zo zijn er in de Maaspoort verscheidene bolwoningen gebouwd en een aantal huizen hebben grasdaken. Het stadsdeel herbergt ca. 17.800 inwoners. In de wijk staan zeven basisscholen. De meeste leerlingen die Merlijn bezoeken wonen in koophuizen. Het aanbod van huurhuizen in de wijk is relatief klein. Het merendeel van de leerlingen komt uit gezinnen die al meerdere jaren in de wijk woonachtig zijn. Een klein aantal leerlingen komt uit gezinnen die van elders naar deze wijk zijn verhuisd. Een ander klein aantal komt van buiten de wijk en kiest ervoor om hun kind montessori-onderwijs te laten volgen.

1. Wijk- en buurtmonitor 2018 ([link](#))

1.3 Onze leerlingen

Merlijn heeft op 1 oktober 2018 220 leerlingen. In de afgelopen 7 jaar heeft Merlijn een groei doorgemaakt van 158 leerlingen in 2011 naar 220 leerlingen nu. Ons doel is om acht groepen van maximaal 28 leerlingen te formeren. Hiervoor blijven we ons de komende jaren actief profileren. In 2019-2020 heeft Merlijn 115 jongens en 101 meisjes op school.

1.4 Onze ouders

Het opleidingsniveau van de ouders is gemiddeld tot hoog. 98% Van de ouders heeft minimaal een havo-diploma. Het merendeel van de ouders kiest bewust voor onze school vanwege het montessoriconcept. Dit blijkt uit de intakegesprekken die met ouders gevoerd worden. Wat hen daarin aanspreekt is de zelfstandigheid van de leerlingen, het vertrouwen dat in hen gesteld wordt en dat de leerlingen individueel kunnen doorontwikkelen. De ouders van Merlijn zijn betrokken bij de school. Ze geven hiervoor een 7,4 op de Kind Centrum Monitor 2017. Zo organiseren zij alle feesten en schoolreisjes en is de opkomst bij ouderavonden hoog; 60% van de ouders is aanwezig. Verder zijn ouders zeer tevreden over de school. Op het onderdeel tevredenheid geven ze een 8.1 (Kind Centrum Monitor 2017).

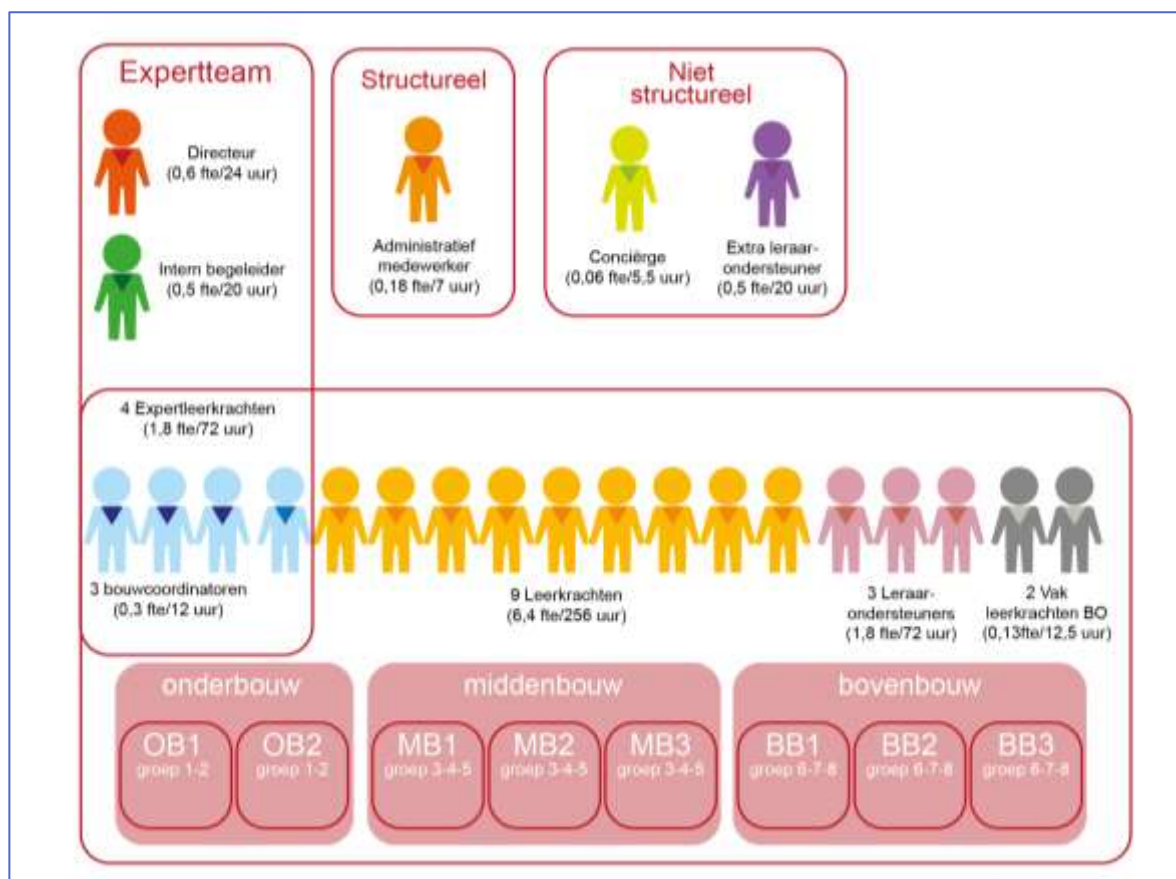
1.5 Het personeel

Op 1 augustus 2019 zijn er op Merlijn een directeur werkzaam (0,6 fte/24 uur), een Interne Begeleider IBer (LB functie 0,5 fte/20 uur), een administratieve kracht (0,18 fte/7 uur), 13 leerkrachten (functies 8,2 fte/328 uur), waarvan vier expertleerkrachten (LB functies) (gezaamenlijk 3,4 fte/136 uur), drie leraar-ondersteuners (OB, MB en BB 3x 0,6 fte/24 uur) en twee vakleerkrachten bewegingsonderwijs (0,13 fte/12,5 uur). Op niet structurele middelen werken er een conciërge voor 5,5 uur en een leraar ondersteuner (0,5 fte/20 uur). Deze middelen zijn niet structureel, omdat wijk- en werkdruk gelden en arrangementsmiddelen kunnen wisselen. Om die reden wordt per jaar gekeken of de inzet van een conciërge en een extra leraar ondersteuner voortgezet kan worden.

De directeur vormt samen met de expertleerkrachten en de IB-er een expertteam waarin het onderwijskundig beleid wordt geïnitieerd, gekaderd, gecoördineerd en gemonitord. De expertleerkrachten coördineren ieder een stuurgroep waarin beleidsvoornemens worden onderzocht en onderzoeksresultaten worden omgezet in een implementatie plan/traject.

De drie bouwcoördinatoren hebben binnen de school de taak om de bouw te coördineren op organisatorisch gebied en voor praktische zaken. Dit houdt in dat zij de jaarplanning bewaken en bouwacties organiseren en faciliteren. Verder zijn zij degenen die de afstemming vormen met de andere bouwen. De bouwcoördinatoren (0,1 fte/ 4 uur in de week) zorgen dat de werkdruk bij de leerkrachten afneemt, door werkzaamheden voor de hele bouw te bundelen en te verdelen. In het organogram (figuur 2) op de volgende bladzijde worden de diverse functies en taken op Merlijn weergegeven.

Organogram Merlijn

1.6 Het gebouw

De school huist in een overzichtelijk gebouw. Het gebouw bestaat uit één centrale ruimte waarop alle acht lokalen en twee werkruimtes uitkomen. In de centrale ruimte bevinden zich een keuken en een speelzaal. Op de bovenverdieping bevinden zich een teamruimte, een administratieruimte, een ruimte voor de Intern Begeleider en een directiekamer. Achter de school ligt een afgeschermd speelplaats die gedeeld wordt met De Bron. In de ochtend speelt daar de onderbouw. Vóór het gebouw kunnen de kinderen van de midden- en bovenbouw spelen op een uitgestrekte groenstrook van de gemeente. In de middag spelen daar, op een afgebakend stuk, ook de kinderen van de onderbouw. Op het voorplein voor de school is een tuin ingericht waarin kinderen kunnen werken, spelen en leren. De moestuin en kindbelevingstuin worden door vrijwilligers van het kindcentrum en leerlingen onderhouden. Twee leerkrachten (één van Merlijn en één van De Bron) coördineren de werkzaamheden in de moestuin.

2 Uitgangspunten schoolbestuur

2.1 Visie ATO en Merlijn

ATO-Scholenkring verzorgt algemeen toegankelijk en openbaar basisonderwijs in de gemeente 's-Hertogenbosch. Het beleid van onze stichting is erop gericht dat het onderwijs toegankelijk is voor iedereen. ATO-scholen bieden eigentijds basisonderwijs voor ieder kind, op korte afstand van thuis. Vanaf de voorschoolse periode bevorderen we een optimale en brede ontwikkeling van het kind. Dit betekent dat alle kinderen ongeacht afkomst, geaardheid, levensbeschouwelijke en godsdienstige overtuiging bij ons welkom zijn en dat verschillen gewaardeerd en gerespecteerd worden.

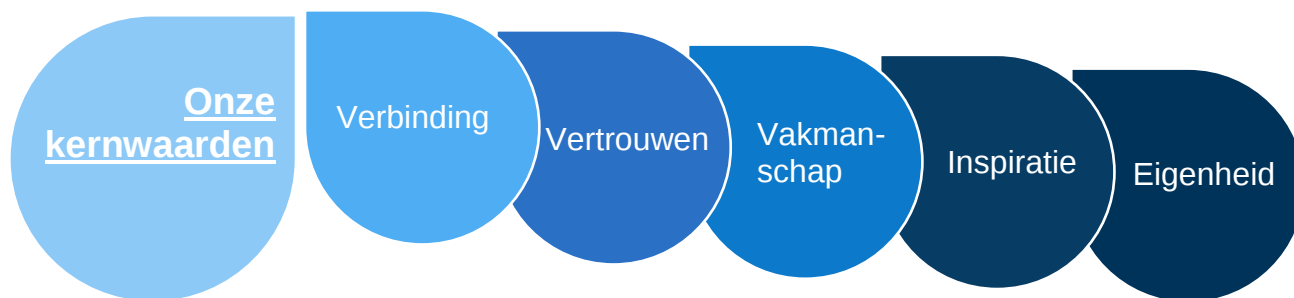
Wij doen dit vanuit de visie: *ATO-Scholenkring is een vooruitstrevende maatschappelijke samenlevingspartner, die binnen haar professionele leergemeenschap zorgt voor pluriform onderwijs, waardoor ieder kind wordt uitgedaagd om zijn talenten te ontplooien, met een duurzaam resultaat.*

2.2 ATO Koersplan 2019-2023: Vol vertrouwen vooruit

In het ATO Koersplan 2019-2023 is er een gezamenlijke missie geformuleerd:

Bij ATO-Scholenkring willen we dat kinderen kunnen opgroeien als veerkrachtige, gelukkige wereldburgers die vol zelfvertrouwen en met oog voor de ander in de maatschappij staan. We hebben aandacht voor de ontwikkeling van basisvaardigheden en kwaliteiten, maar ook voor ieders rol in de samenleving. Daarom dagen we kinderen uit om nieuwsgierig te zijn en zich respectvol te gedragen naar zichzelf en de ander. We leren hun te (blijven) leren, te reflecteren op zichzelf en om te gaan met veranderingen. Op deze wijze wil ATO-Scholenkring ieder kind uit 's-Hertogenbosch en omgeving gelijke kansen en goed onderwijs bieden.

Bij alle beslissingen die we nemen, laten we ons leiden door onze kernwaarden:

De komende jaren willen we vier thema's met passende onderzoeksvragen verder ontwikkelen:

- Jezelf kennen en blijven ontwikkelen
- Oog voor de ander en de wereld om je heen
- Durven kiezen en anders durven zijn
- Creatief denken en verwonderen

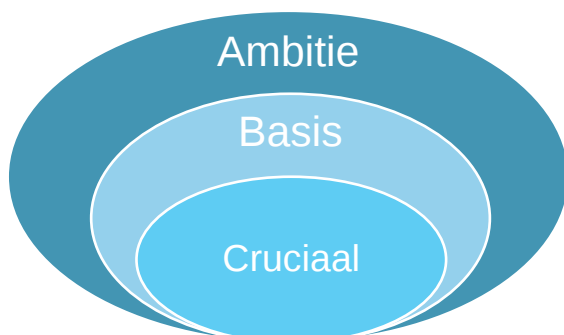
Het werken met onderzoeksvragen heeft als doel om binnen je team kritisch naar het eigen werk te kijken en dit waar nodig aan te passen aan de gewenste missie. We willen hierdoor van en met elkaar leren. We werken waar mogelijk samen met andere onderwijskundige, educatieve partners.

In het ATO-koersplan is het onderwijs leidend. De missie, de onderwijskundige koers en thema's bepalen hoe invulling wordt gegeven aan de interne organisatie, de medewerkers, financiën en huisvesting. Alles staat met elkaar in verbinding. Bij het maken van het beleid werken we met drie vragen die duidelijk maken waar we voor staan op het gebied van onderwijs: de waarom-vraag, de hoe-vraag en de wat-vraag. Het 'waarom' is beschreven in onze missie. Het 'hoe' in onze besturingsfilosofie. En het 'wat' komt terug in de vier thema's die de komende jaren centraal staan. De ATO-Kindcentra maken met deze basis en met de onderzoeksvragen hun eigen afgeleide kindcentrumplan of schoolplan.

2.3 Kwaliteit

Met elkaar willen we kwalitatief goed onderwijs voor kinderen realiseren. We werken vanuit een brede opvatting van kwaliteit, zowel gericht op cognitie, als op socialisatie als op persoonsvorming, directeuren presenteren de beoogde kwaliteit, toetsen de kwaliteit bij de verschillende partners en verantwoorden zich in dialoog met collega's, partners en het bestuur, met als doel om van elkaar te leren, zodat de onderwijskwaliteit verder versterkt wordt. We gebruiken hiervoor zelfevaluaties, metingen en tevredenheidsonderzoeken.

In het kwaliteitskader van ATO gaan we uit van 3 niveaus van kwaliteit:

Het *cruciale niveau* heeft betrekking op de minimale standaarden om te kunnen voldoen aan de wet- en regelgeving
Het *basisniveau* betreft gezamenlijke ATO-normen
Het *ambitieniveau* geeft scholen de ruimte om zich te profileren en om hun eigen streefdoelen te formuleren

Het onderwijs aan de kinderen vindt op de scholen plaats. Daarom vindt het bestuur van ATO het belangrijk om zichtbaar te zijn in de scholen en om de dagelijkse praktijk te kunnen zien. Het bestuur van ATO houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen met behulp van analyses en verschillende systemen, zoals ParnasSys/Ultimview, waarmee regelmatig de kwaliteit van de scholen op de verschillende vakgebieden in kaart wordt gebracht. Ook werken we met het dashboard Synaxion om een integraal beeld te krijgen van de school en de stichting. Iedere twee jaar wordt de Kind Centrum Monitor uitgezet op de basisscholen binnen de stichting, met vragenlijsten voor leerlingen, ouders en personeel. Om te kunnen voldoen aan [Vensters PO](#) worden er jaarlijks vragenlijsten Sociale Veiligheid afgenomen bij de leerlingen uit de bovenbouw. Ook evalueren we jaarlijks de bevindingen van leerlingen in groep 8 door middel van een exit-vragenlijst.

3. Kwaliteitskaart ATO: ons kwaliteitsbeleid staat hierin cyclisch beschreven

2.4 Personeel

Het belangrijkste doel van personeelsbeleid voor ATO-Scholenkring is dat we goed personeel hebben en dat alle ATO-collega's met hun kwaliteiten een wezenlijke bijdrage leveren aan onze missie. We doen dit vanuit goed werkgeverschap. We verwachten van onze medewerkers dat zij de thema's uit de missie goed begrijpen en voorleven. Maar ook dat zij weten wat de thema's voor hen en hun functie betekenen. We verwachten dat ze de thema's vervolgens in de praktijk kunnen toepassen.

Om onze vier thema's succesvol over te brengen op onze kinderen, zullen wij zelf het voorbeeld, 'leider', moeten zijn. Dit vraagt om ontwikkeling in houding en gedrag van elke ATO-medewerker. We ontwikkelen beleid waarbij zelfkennis en zelfreflectie, feedback geven en ontvangen, ontwikkeling en samenwerking met ruimte voor diversiteit centraal staan. Om de ontwikkeling van de medewerker te volgen gebruiken we de gesprekkencyclus met de focus op ambitie en ontwikkeling.

2.5 Evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding

Binnen de scholen van ATO-Scholenkring wordt gestreefd naar een evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding. Dit houdt in dat ernaar gestreefd wordt het percentage vrouwen in de schoolleiding groter of gelijk te laten zijn aan het percentage vrouwelijke medewerkers in de desbetreffende school. Onder schoolleiding verstaan we de directeur en de bouwcoördinatoren of teamleiders. Dit beleid wordt als volgt vormgegeven: jaarlijks wordt gemeten wat het aantal vrouwelijke medewerkers per school is. Indien het percentage vrouwen in de schoolleiding lager is dan dit percentage, wordt in nieuwe vacatures in de schoolleiding bij gelijke geschiktheid de voorkeur gegeven aan een vrouw.

2.6 Besturingsfilosofie

ATO-Scholenkring wil werken volgens de kernwaarden van verbinding, vertrouwen, vakmanschap, inspiratie en eigenheid. Hierbij staat het primaire proces centraal: het gaat om het kind en de leerkracht. We hebben een horizontale organisatiestructuur (samen sturen) in plaats van een verticale organisatiestructuur (aansturen). Verantwoording en verantwoordelijkheid leggen we zo laag mogelijk in de organisatie met sturingskracht voor directeuren. We zorgen ervoor dat het eigenaarschap wordt versterkt en dat er gewerkt wordt vanuit gedeeld leiderschap. We vragen van onze medewerkers een flexibele houding om snel in te kunnen spelen op de ontwikkelingen in onze veranderende maatschappij. Deze veranderingen vragen ook om een wendbare en flexibele organisatie.

De stafmedewerkers op het stafbureaokantoor van ATO-Scholenkring hebben expertises waarmee ze directeuren en scholen ondersteunen. Zij bieden 'service met een glimlach'. Het College van Bestuur bewaakt de onderwijskwaliteit, zorgt voor het strategisch positioneren van ATO-Scholenkring en voor goed werkgeverschap. Het College van Bestuur zorgt ook voor de bedrijfsvoering (waaronder financieel-, personeels-, en huisvestingsbeleid) en het onderhouden en versterken van banden met partners. Vanuit onze besturingsfilosofie wordt een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van externen en partnerorganisaties. Op deze wijze profileert ATO-Scholenkring zich als een betrouwbare samenwerkingspartner en een innoverende en initiatiefrijke organisatie.

3 Onze school

Onze visie is gebaseerd op de kern van de ideeën van Maria Montessori, samengevat in de uitspraak: 'Help mij het zelf te doen'. Wij gaan ervan uit dat alle opvoeding in principe zelfopvoeding is. Uitgangspunt is dat ieder kind een innerlijke vlam heeft om zich te ontwikkelen en te leren van de omgeving waarin het opgroeit. Op die manier leren kinderen vanaf het begin verantwoordelijkheid te ontwikkelen voor hun volwassen rol in de maatschappij. Wij als school houden deze vlam brandend. Door goed te observeren, zien wij wat de behoeften van een kind op een gegeven moment zijn en spelen wij daarop in, door de juiste omgeving en materialen te bieden. Zo creëren wij een omgeving die het kind prikkelt tot activiteit en creativiteit. We noemen dit: de school als voorbereide omgeving.

*Help mij het zelf te doen
Leer mij het zelf te doen
Laat mij het zelf doen*

3.1 Onze kernwaarden

Wij hanteren in onze missie en visie de volgende kernwaarden:

Vertrouwen

Help mij het zelf doen! Wij hebben vertrouwen in de nieuwsgierigheid van elk kind om zich te ontwikkelen. Goed kijken naar het kind en ontdekken hoe je het kind het beste kunt begeleiden, dat vinden we belangrijk. Het kind laat uit zichzelf zien wat het nodig heeft om zelfcontrole over het leven te krijgen. Op school leren wij kinderen om het eerst zelf te proberen, dan hulp aan een ander kind te vragen en als laatste aan de leerkracht. Door het eerst zelf te doen, ontdek je vanzelf je vragen.

Eigenheid

Ieder kind is uniek. Wij bieden kinderen de gelegenheid om in eigen tempo, op eigen niveau en naar eigen interesse te werken. Een rijke leeromgeving stimuleert hun persoonlijke aandacht, verwondering en verbeeldingskracht, en maakt hen nieuwsgierig naar ons onderwijsaanbod.

Plezier

We zorgen voor een plezierige plek voor kinderen. Dat doen we door echt naar kinderen te luisteren en te kijken. Door ruimte te geven aan verwondering en de zelfstandigheid en de nieuwsgierigheid die het kind in zich heeft.

Onze school is een plek waar kinderen zichzelf kunnen zijn, waar we kinderen altijd positief benaderen, waar we kinderen eigenaar maken van hun eigen leren. Wij zien het als onze taak dat kinderen plezier blijven beleven in leren en dat de eigen motivatie en nieuwsgierigheid blijft bestaan. Zo kan elk kind groeien. En hoe plezierig is het, wanneer je steeds opnieuw te horen krijgt: 'Je kunt het zelf! Ik geloof in jou!'

Verantwoordelijkheid

Ons onderwijs doet een beroep op zelfstandigheid, eigen motivatie en zelfkritiek van de kinderen. We leren kinderen zich verantwoordelijk te voelen voor hun eigen leerproces en voor hun omgeving. Verantwoordelijkheid kan zich alleen ontwikkelen in vrijheid en die bieden we dan ook. Het is onze taak ervoor te zorgen dat kinderen zelf gemotiveerd blijven om te leren. Al met al een proces waarin een kind stapsgewijs groeit. Aan ons de opdracht het kind daar goed in te begeleiden.

Het is onze taak ervoor te zorgen dat kinderen zelf gemotiveerd blijven om te leren. Natuurlijk is het nemen van verantwoordelijkheid een proces en moet het kind hierin groeien. Aan ons de opdracht het kind daar goed in te begeleiden.

Inspireren en nieuwsgierig zijn

Wij moeten met al onze kennis, inzicht en gezond verstand het kind tegemoet treden om het te inspireren tot een houding van nieuwsgierigheid en betrokkenheid. Het is onze opdracht om dit te realiseren.

Bovenstaande missie en visie van Merlijn zijn richtinggevend voor de manier waarop leerkrachten omgaan met kinderen en ouders.

3.2 Ons pedagogisch- en didactische aanpak

Voor onze pedagogische en didactische aanpak betekenen de uitgangspunten van Maria Montessori het volgende:

Eigen initiatief staat centraal

Wij geloven erin dat kinderen een natuurlijke behoefte hebben om zich verder te ontplooien. Ons onderwijs speelt hierop in. De aangeboren eigen wil van het kind om te willen leren, moet gevoed worden zodat het blijft bestaan. De leerkracht is alert en observeert waar de interesses van het kind liggen. Het eigen initiatief van het kind staat hierin centraal. Hierdoor blijft het kind zelf gemotiveerd om te leren. Wanneer wij merken dat een kind het lastig vindt om een keuze te maken, helpen wij hem daarbij door het stellen van vragen, inspireren door het voor te doen, het met andere kinderen mee te laten kijken, en ook door kinderen gericht te sturen.

De leerkracht heeft op de achtergrond overzicht op de ontwikkeling van de kinderen. In ons digitaal leerlingvolgsysteem houden wij deze bij op basis van observaties en (Cito) toetsen. Wanneer een kind stagneert in de ontwikkeling of zich dreigt eenzijdig te ontwikkelen, zal de leerkracht meer sturing geven aan het kind. Ook door het werken met werklijsten waarin alle doelen voor een bepaalde periode beschreven staan en waar het kind zijn werk plant, houden wij en het kind overzicht waar aan gewerkt is en wat geleerd wordt.

Rust is belangrijk

Loop op een willekeurige dag één van onze groepen in, dan ziet u wat er met dit uitgangspunt wordt bedoeld. Er heerst een rust waarbinnen de kinderen goed kunnen werken. Deze rust hangt in het hele gebouw. De afspraken hierover zijn voor iedereen duidelijk en we spreken elkaar hierop aan. Kinderen mogen op verschillende werkplekken werken en met andere kinderen als zij laten zien dat zij dit ook aankunnen. Is dit niet het geval dan zullen kinderen binnen vastere structuren werken. Op onze school is een heel duidelijke structuur zichtbaar en zijn de regels in de verschillende bouwen eenduidig. Dit maakt dat kinderen weten in welke “ruimte” zij zich kunnen bewegen en wat de kaders binnen de school zijn.

Elk kind een unieke plek in zijn omgeving

Wij vinden dat ieder mens uniek is en dat er vanuit de verschillen tussen mensen een krachtige en dynamische wereld groeit. Dit is terug te zien in de manier waarop wij naar kinderen kijken. De ontwikkeling van het kind staat centraal en niet het gemiddelde van de groep. Daarom kijken we niet alleen goed naar kinderen, we gaan ook altijd het gesprek met ze aan. Zo bepalen we de onderwijsbehoefte en hierop passen we vervolgens het onderwijs aan.

Leren het zelf te doen

Wij besteden veel aandacht aan zelfstandigheid. Het gaat niet direct om het zelf kunnen doen als wel om een taak op je kunnen en willen nemen en hier verantwoordelijkheid voor voelen. Dit betekent dat wij in ons onderwijs niet direct alles voorkauwen of uit handen nemen. Evenals het nemen van verantwoordelijkheid is dit een proces dat wij sturen en begeleiden. We laten kinderen kijken naar hun eigen ontwikkeling en we leren hen hun eigen doelen te stellen en hier ook over na te denken. Zo stimuleren wij zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid.

De leerkracht controleert regelmatig in de klas waarin de kinderen nog niet zelfstandig zijn en afhankelijk zijn en waarom dat zo is; de vragen die kinderen stellen zijn de signalen van deze afhankelijkheid. De leerkracht leert de kinderen de dingen die zij onafhankelijk kunnen ook te doen. Dit doet zij onder andere door middel van “gewoontesjes” en wellevendheidslesjes (oefeningen voor het dagelijks leven). Het lesje bestaat uit: aankondigen wat je gaat laten zien; voordoen; kinderen doen het een voor een na; samenvatten.

Van het geheel naar de delen

Binnen onze onderwijsvisie hoort ook ‘van het geheel naar de delen’. Dit betekent dat we eerst het grote plaatje vertellen aan het kind, om vervolgens de delen aan te bieden. Je weet pas waar je staat of waar je heen werkt als je het geheel kent. Het aanbod van de topografie van de provincie Noord-Brabant zal bijvoorbeeld voorafgegaan worden door het heelal, de planeten, de aarde, de werelddelen, de landen en de provincies. Binnen dit geheel krijgt de provincie Noord-Brabant betekenis.

Van concreet naar abstract

Met concreet en symbolisch speciaal ontworpen materiaal krijgt het kind inzicht in moeilijke en abstracte begrippen. Het materiaal nodigt uit om zoveel mogelijk zintuigen te gebruiken om de stof te verwerken en concreet te ervaren. Aan het einde van de middenbouw en het begin van de bovenbouw maakt concreet plaats voor een abstracte verwerking van de leerstof.

Voorbereide omgeving

Volgens de visie van Montessori ontwikkelen kinderen zich in voortdurende wisselwerking met de omgeving. Hiervoor moet de omgeving afgestemd zijn op de specifieke behoefte van kinderen. Onze ruimtes waarin het kind leert en speelt zijn aantrekkelijk en doen een beroep op de nieuwsgierigheid van het kind, zowel binnen als buiten. De omgeving moedigt het kind aan om vragen te gaan stellen. Eigentijds materiaal als aanvulling op het montessorimateriaal en de wijze van uitstalling, computers en themahoeken voor kosmisch onderwijs voorzien daarin. Een “wisselcollectie”, materiaal dat wisselt van bouwgroep, kan twee tot drie maal per jaar een extra uitdaging vormen. Belangrijk hierin is dat de omgeving geordend is en alles zijn vaste plaats heeft.

Gevoelige periode

Met een gevoelige periode bedoelen we een fase waarin een kind zeer gevoelig is om zich iets nieuws aan te leren. Gevoelige perioden komen in een bepaalde periode van het leven voor. Op een later tijdstip kan het kind de functie nog wel ontwikkelen maar niet meer zo gemakkelijk. In ons onderwijs sluiten we zoveel mogelijk op deze gevoelige perioden aan. Er zijn verschillende gevoelige perioden, zoals die van de orde en regelmaat, de motorische ontwikkeling van hand en voet, de zintuiglijke ontwikkeling en taal. Maar ook doen wij recht aan andere gevoelige perioden zoals de behoefte aan kosmische kennis of het doen van onderzoek met groepsgenoten.

Heterogene groepen

Op een montessorischool zijn de groepen heterogeen gevormd. Er zitten drie leeftijdsgroepen bij elkaar in de groep. De groepen zijn verdeeld in Onderbouw (OB 4-6 jaar), Middenbouw (MB 6-9

jaar) en Bovenbouw (BB 9-12 jaar) Dit is essentieel voor een harmonische ontwikkeling: ook in een gezin is een kind vaak omringd met oudere en/of jongere kinderen. Het geeft kinderen bovendien de kans zich te spiegelen aan anderen. Ieder kind in de montessorigroep is een jaar de jongste, de middelste en de oudste. Een kind heeft een zekere vrijheid om zelf zijn werk te kiezen en / of in te delen. De leerkracht begeleidt het kind dusdanig, dat die keuze in de juiste verhouding staat tot de mogelijkheden (ontwikkelingsfase, talenten en beperkingen) van het kind. Hierbij horen ook afspraken, die het samen leren en leven in een groep mogelijk maken.

Samenwerken

Elkaar helpen is een belangrijk onderdeel in de montessoristijl. Als je een ander iets uit kunt leggen, dan begrijp je het. Daarbij is het goed voor je eigenwaarde, iemand helpen geeft gewoon een goed gevoel. In ons onderwijs staat daarom samen werken, samen leren en interactie centraal. Zowel de interactie met de leerkracht als tussen kinderen onderling vinden we heel belangrijk. We stimuleren daarom het samenwerken aan een werkje, en het elkaar helpen wanneer een werkje individueel wordt gedaan. Binnen groepen ontstaan natuurlijk ook vriendschappen. Er zijn kinderen die met elkaar spelen en die met elkaar samenwerken. Ze kiezen voor elkaar. De leerkracht geeft de kinderen hier ook ruimte in en stuurt soms ook die samenwerking. En laat bijvoorbeeld heel bewust kinderen samen een presentatie verzorgen of samen een taakje doen.

Kosmisch onderwijs

Kinderen verkennen de wereld vanzelf vanaf hun geboorte. Door de interactie met de wereld en hun medemens leren kinderen hun eigen identiteit kennen. Door kinderen te begeleiden in het verkennen van die wereld zorgen we dat kinderen authentiek blijven en dus zo dicht mogelijk bij zichzelf blijven staan met daarbij een open, verwonderlijke houding naar hun omgeving. Door ze te helpen een fundamentele ordening aan te brengen in die talrijke -op het eerste gezicht onsamenhangende- indrukken die het kind in de buitenwereld opdoet, laten we kinderen zien dat geen enkele gebeurtenis in de wereld op zichzelf staat en geven we ze handvatten waarmee ze in de toekomst als volwassene bewust met hun omgeving om kunnen gaan. Zo zal een kind ervaren dat alles met elkaar verbonden is en wat zijn of haar plek is in het geheel. Door het bijbrengen van die medeverantwoordelijkheid voor het grote geheel draagt deze wereldverkenning bij aan het opvoeden tot een vreedzame mondiale samenleving.

We zijn aangekomen in een tijd waarin de hele wereldbevolking met elkaar verbonden is, middels het internet, middels de snelle vervoersmogelijkheden en middels een intrinsieke interesse in elkaar. Het kind is dus een wereldburger, daarom is het van belang om kinderen te leren de wereld vanuit verschillende culturele en levensbeschouwelijke brillen te bekijken, zodat kinderen voorbereid zijn op ontmoetingen met andere wereldburgers en zicht hebben op mondiale thema's. Door kinderen op verschillende manieren te leren samenwerken en samen beslissingen te leren nemen, leren ze hoe ze invulling willen geven aan hun rol als burger en ontwikkelen ze houdingen en vaardigheden waardoor ze voorbereid zijn om hun plek in te nemen in de Nederlandse en mondiale samenleving.

Hiermee draagt Kosmisch onderwijs en opvoeding (KOO) bij aan de wereldvrede en worden kinderen gestimuleerd authentieke, verantwoordelijke wereldburgers te worden die hun eigen individuele plek kennen en een goed ontwikkeld zicht op het grote geheel hebben.

Pedagogisch klimaat

Er wordt gezorgd voor veiligheid en structuur, wat zich laat zien in de ordelijkheid van het lokaal en het wederzijdse respect tussen alle betrokkenen bij het onderwijs in de groep.

Beschikbaarheid van en ondersteuning door de leerkracht in een uitnodigende leeromgeving zijn hierbij indicatoren. Daarnaast krijgen kinderen de kans om zelfstandigheid en verantwoordelijkheid te ontwikkelen.

Leerkrachten zorgen voor een sterk pedagogisch klimaat door:

- Een ordelijke en functionele leeromgeving. De voorbereide omgeving moet hierin een voorbeeld zijn.
- Na de zomervakantie extra aandacht te hebben voor groepsvorming in de zogenaamde gouden weken. Na de kerstvakantie komt deze periode van aandacht voor groepsvorming in afgeslankte vorm terug in de zilveren weken.
- Respect in gedrag en taalgebruik door de leerkracht zelf en het stimuleren van respect tussen de kinderen onderling als wezenlijk deel van de kosmische opvoeding.
- Ondersteuning van zelfvertrouwen.
- Het materiaal toont wat lukt en wat gelukt is en het toont waar nog aandacht voor nodig is. "De fout is je vriend" laat de leerkracht in haar dagelijks handelen merken.
- Omgangsregels op schoolniveau.
- Het handen geven bij de start en het einde van de dag als een teken van aandacht voor elkaar.
- Zorgen voor structuur. Een dagplanning op het bord en/of daar mondeling aandacht aan geven is een mogelijkheid hiertoe. Ook de takenbordjes en steunkaarten aan de wand zijn hiervan voorbeelden.
- Merlijn is een "[Vreedzame school](#)".

3.3 Personeelsbeleid op onze school

Meebeslissen over taakbeleid, werkdrukregeling en werkverdelingsplan

Hoe alle taken op school zijn verdeeld staat beschreven in het werkverdelingsplan. In hoofdstuk 2 van de CAO 2018-2019 is het werkverdelingsplan opgenomen. Uitgangspunt bij de werkverdeling is dat het team een bepalende rol krijgt bij de werkverdeling. Uiterlijk per 1 augustus 2019 gaat dit plan in werking.

Op afbeelding 4 staat beschreven hoe het werkverdelingsplan tot stand komt. Om taken, werktijden, professionalisering en duurzame inzetbaarheid goed vast te kunnen leggen gebruikt de school Cupella (www.taakbeleid.nl). Hierin wordt digitaal bijgehouden hoeveel tijd een teamlid gebonden is aan lesgevende taken, hoeveel professionaliseringsuren worden gebruikt en hoe de uren voor duurzame inzetbaarheid worden ingezet. Uren die hiervan overblijven vormen samen met de overige uren de basis voor het taakbeleid.

Op Merlijn stellen wij het concept werkverdelingsplan op een studiedag in maart/april met elkaar

4 Werkverdeling

vast. Hiervoor inventariseert de PMR (personeelsgeleding van de MR) de voorkeuren ten aanzien van het verdelen van het werk van individuele collega's. Op de studiedag wordt met elkaar besloten:

- hoeveel groepen er worden geformeerd (op Merlijn max. 8, gezien de ruimte in het gebouw);
- wie voor welke bouw ingezet wordt, hoeveel tijd er vrijkomt voor vakleerkrachten en leraar ondersteuners en waar de werkdrukgeden aan besteed worden.

Na de studiedag worden alle uitkomsten beschreven in een concept werkverdelingsplan.

Na de meivakantie en voor 1 juni, als duidelijk wordt door wie mogelijke vacature(s) en dergelijke worden ingevuld, de werkdagen bekend zijn en het taakbeleid rond is, wordt het concept

werkverdelingsplan definitief. Ieder schooljaar wordt de inzet van werkdruk gelden geëvalueerd en besloten hoe de inzet er het volgend schooljaar uitziet.

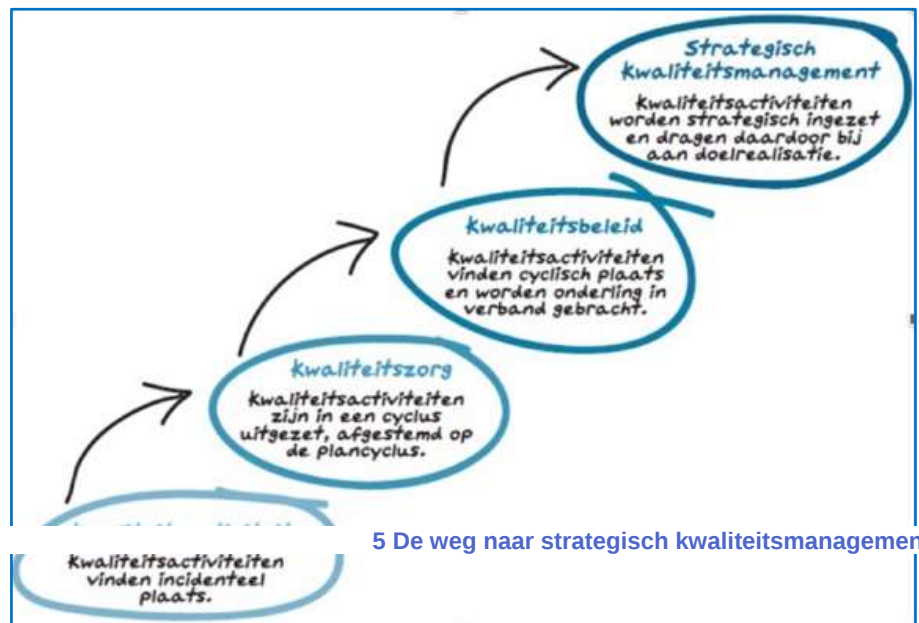
Uit de evaluatie van 2018-2019 is een aantal wensen voortgekomen, die worden gecontinueerd. Zo wordt de inzet van een conciërge, de inzet van ondersteuning op alle ochtenden in de hal voor de OB en een vakleerkracht voor beide gymdagen als werkdruk verlagend gezien. Ook het voorbereiden van onder andere de periodeplannen, het invoeren van toetsgegevens na de toetsweek en andere bouwoverstijgende taken worden ervaren als werkdruk verlagend.

3.4 Bestuur en kwaliteit

Het realiseren van kwaliteit is een belangrijk speerpunt voor ATO-Scholenkring. Tijdens het bestuursgericht toezicht van [de inspectie in september 2017](#) is de onderwijskwaliteitszorg (het systeem voor borging kwaliteitszorg) als een belangrijk ontwikkelpunt genoemd.

Binnen ATO-Scholenkring is een Projectgroep 'Onderwijskwaliteit' ingericht met als opdracht aan te geven hoe 'kwaliteitsmanagement' en 'onderwijskwaliteit' het beste georganiseerd, geborgd en bewaakt kunnen worden binnen de stichting.

[Synaxion](#) is een monitor die ATO-Scholenkring gebruikt voor overkoepelende en school specifieke data voor Onderwijs, HRM en Financiën. Deze managementinformatie levert uitgebreide rapportages en analyses en toont de gegevens.

4 Wettelijke opdrachten

De overheid stelt aan alle basisscholen een aantal wettelijke eisen ten aanzien van de kwaliteit en de inrichting van het onderwijs. In dit hoofdstuk wordt voor de onderwerpen kwaliteitszorg, inhoud van het onderwijs en de leerlingenzorg aangegeven hoe de school hieraan voldoet.

4.1 Kwaliteitszorg op Merlijn

We houden de kwaliteitszorg binnen onze school dagelijks actueel door uit te gaan van vijf vragen:

- Doen we de goede dingen?
- Doen we de dingen goed?
- Hoe weten we dat?
- Vinden anderen dat ook?
- Wat doen we met die wetenschap?

In het kwaliteitssysteem van de school zijn die metingen opgenomen die een bijdrage leveren aan de wijze waarop de kwaliteit zichtbaar en aantoonbaar wordt gemaakt.

4.1.1 Doen we de goede dingen?

Als montessorischool handelen wij volgens de “Gulden Tien”. Deze voorwaarden zijn opgesteld vanuit de Nederlandse Montessori Vereniging (NMV) en gelden als kwaliteitsindicatoren voor het montessori-onderwijs. Als school word je als montessorischool erkend door de NMV als je uitvoer geeft aan deze 10 regels. Montessorischolen worden middels een audit van de NMV gereflecteerd op de uitvoer van de “Gulden Tien”.

Alle uitgangspunten zijn in basis zichtbaar op Merlijn. Vanuit onze zelfevaluatie zijn wij echter op bepaalde punten kritisch en vanuit de instelling dat het nog beter kan hebben wij voor ons zelf ambities geformuleerd.

Hieronder worden de “Gulden Tien” uitgangspunten per punt beschreven met, indien aanwezig, daaronder de ambities voor Merlijn:

1. De werkwijze van de instelling is gebaseerd op de antropologie en het pedagogisch en didactisch concept van dr. Maria Montessori, waarin kosmisch onderwijs en opvoeding, opvoeding tot onafhankelijkheid en tot sociaal verantwoordelijk gedrag een belangrijke plaats innemen. In de schoolgids beschrijft de instelling hoe zij de werkwijze vormgeeft.
Ambitie: Vanaf schooljaar 2018-2019 wordt het kosmisch onderwijs verrijkt en aangevuld met buitenlessen, muziek, techniek, drama, dans en beeldende vorming. Daarnaast werken kinderen sinds schooljaar 2017-2018 bij de kosmische thema's meer vanuit het onderzoekend en ontdekkend leren. De voorbereide omgeving speelt hierbij een belangrijke rol en wordt uitdagender. Verwondering speelt hierbij een grote rol.
2. De ouders van de kinderen die de instelling bezoeken respecteren de uitgangspunten en de werkwijze. Het bevoegd gezag van en de medewerkers verbonden aan de instelling onderschrijven de uitgangspunten en de werkwijze.
Ambitie: Op dit moment kiezen ouders bewust voor het montessori-onderwijs van Merlijn. We streven ernaar dat ouders de pedagogische visie goed kennen, waardoor ze nog meer ambassadeurs voor de school kunnen zijn. In 2019-2020 starten we met het montessori café (een drietal ouder inloop-avonden rond een bepaald thema, waarbij ouders met de school montessori-onderwerpen verkennen als: “vertrouwen, zelfstandigheid, ontwikkelingsgericht versus aanbodgericht onderwijs, enz.”
3. De montessoribekwaamheid wordt door de instelling op peil gehouden. De vastbenoemde onderwijsgeevenden hebben naast hun wettelijke bevoegdheid een door de NMV-erkend montessoridiploma of montessoricertificaat of zijn studerende daarvoor.
4. De functionarissen die verantwoordelijkheid dragen voor het personeelsbeleid of voor het onderwijsinhoudelijk beleid hebben een - door de NMV - erkend montessoridiploma of zijn studerende daarvoor. Zij houden door professionalisering hun montessoribekwaamheid op peil.
5. De zelfevaluatie maakt onderdeel uit van de NMV-audit. De instelling voert een zelfevaluatie uit in het kader van het eigen systeem van kwaliteitszorg. De instelling is lid of aspirant-lid van de NMV en werkt mee aan de kwaliteitstoetsing die leidt tot erkenning door de NMV.
6. De inrichting van de ruimtes en klaslokalen als uitgebreide voorbereide en uitnodigende omgeving zijn erop gericht dat kinderen zich zelfstandig en zelfverantwoordelijk kunnen ontwikkelen. Aan de eisen ten aanzien van het gebruik van ontwikkelingsmaterialen wordt voldaan.
Ambitie: Graag zouden we de voorbereide omgeving beter inrichten. De herinrichting van het schoolplan en de hal zijn hier het begin van. In 2019-2020 wordt de bovenverdieping aangepakt. In 2020-2021 zullen de klaslokalen worden aangepast, zodat kinderen zich nog zelfstandiger en vrijer kunnen bewegen. Zo zullen ontwikkelingsmaterialen op leerlijnen liggen en is er meer zicht op de gehele tijdslijnen en andere overzichten. Er is sprake van een rijke leeromgeving die de intrinsieke motivatie prikkelt.
7. De kinderen worden ingedeeld in heterogene leeftijdsgroepen (4-5 jr. / 6-9 jr. / 10-12 jr.).

8. Er is vrije werkkeuze door vrijheid van lesrooster, door het creëren van een ruime vrije werkperiode en door adequaat klassenmanagement, zodat kinderen ruim de gelegenheid krijgen eigen keuzes te maken in hun ontwikkeling en hun eigen ontwikkeling kunnen volgen.

Ambitie: We streven ernaar dat kinderen zelf hun ontwikkeling nog beter kunnen volgen en dat voor hen ook de vervolgstappen helder zijn. Verder onderzoeken wij vanaf schooljaar 2018-2019 hoe de vrije werktijd kan worden uitgebreid.

9. Het kindvolgsysteem bevat in elk geval pedagogische en sociale gegevens. De instelling gebruikt een adequaat kindvolgsysteem en een adequate groepsadministratie, waarin de observatiegegevens van de individuele ontwikkeling van het kind en de groepsactiviteiten geregistreerd staan. Per bouw bestaat uniformiteit, tussen de bouwen is aansluiting zichtbaar.

Ambitie: De komende vier jaar gaan we de ParnasSys leerlijnen verder ontwikkelen. We gaan werken met meer formatieve toetsen en we gaan ons anders verantwoorden naar ouders, bestuur en andere betrokkenen. Het kind en zijn ontwikkeling zal hierbij centraal staan. (teamscholing 2019-2020).

10. De rapportage over de ontwikkeling van het kind bevat in elk geval ook pedagogische en sociale gegevens. Er vindt op initiatief van de instelling regelmatig overleg plaats tussen ouders en de medewerkers over de ontwikkeling van het kind. De ouders ontvangen zowel schriftelijk als mondeling rapportage over hun kind.

*Ambitie: De rapportage meer kindgericht te maken, zodat de persoonlijke ontwikkeling en het leerproces voor kinderen nog beter zichtbaar wordt. Vanaf 2020-2021 willen wij werken met een *kindwerkdossier* en zullen wij kind/ouder gesprekken voeren over het werkdossier. Eén keer per schooljaar is er een verslag.*

4.1.2 Doen we de dingen goed, hoe weten we dit (kindniveau)?

De school is er om te ontwikkelen en te leren. De groei in ontwikkeling van kinderen en de resultaten van de kinderen zijn hierbij indicatoren. Als school vinden wij dat de prestaties van de kinderen aan het einde van acht jaar Merlijn ten minste op het niveau zijn dat op grond van de kenmerken van de leerling populatie verwacht mag worden. Merlijn gebruikt voor deze meting de IEP-eindtoets, deze wordt medio april afgenomen.

Naast de eindtoets gebruiken wij het Cito leerling-volgsysteem. Twee keer per jaar, januari en juni, worden de methode-onafhankelijke toetsen voor rekenen en technisch lezen en begrijpend lezen afgenomen. De resultaten worden op individueel niveau geanalyseerd en kunnen als (onafhankelijk) signaal dienen, naast de observaties van de leerkracht. Op groepsniveau dienen de resultaten als reflectie op ons leerstofaanbod. Op schoolniveau geven de resultaten voor een deel richting aan de inhoudelijke keuzes, prioriteiten en professionalisering ten aanzien van ons aanbod.

4.1.3 Doen we de dingen goed, hoe weten we dit (schoolniveau)?

Op alle niveaus in onze school werken we doelgericht. De kinderen met behulp van hun ik-doelen, de leerkrachten met de ik-doelen en doelen beschreven in het periodeplan. Dit alles volgens de PDCA-cyclus, grafisch weergegeven in figuur 6.

6 PDCA-cyclus

Op schoolniveau zijn er tal van andere activiteiten die ons informatie geven over de voortgang van onze schoolontwikkeling.

De intern begeleider analyseert minimaal twee keer per jaar samen met de directeur de tussen- en eindopbrengsten op basis van Cito toetsen. De uitkomsten van deze analyse worden in het team gedeeld. Als er aanleiding toe is, worden er actiepunten op basis van deze analyse geformuleerd. Tussentijds worden er andere toetsen afgenomen. Ook deze worden geëvalueerd en besproken. Met het team wordt minimaal twee keer per jaar de voortgang van het jaarplan besproken.

4.1.4 Evalueren van ons onderwijs

Om antwoord te kunnen geven op de vragen: 'Doen we de goede dingen?', 'Doen we die dingen goed?' en 'Hoe weten we dat?', evalueren en analyseren we ons onderwijs regelmatig. In de evaluatiekalender op de volgende pagina (figuur 7) zijn deze momenten terug te vinden. Met behulp van de resultaten, interpretaties en conclusies stellen we indien nodig onze beleidsvoornemens bij.

4.1.5 Vinden anderen dit ook?

Door het uitvoeren van deze kwalitatieve metingen en evaluaties ontvangen wij feedback vanuit diverse betrokkenen bij de school. De gegevens worden verzameld en geanalyseerd.

4.1.6 Wat doen wij met deze wetenschap?

Na een brede jaarlijkse analyse van ons onderwijs, bepalen wij als team wat we voor de school willen vasthouden, versterken, verzwakken of verwijderen.

Daarnaast vraagt sommige feedback direct actie van ons. Op Merlijn wordt gewerkt met kwaliteitskaarten. Op deze kaarten staan procedures en/of processen beschreven. De kaarten dienen voor intern gebruik en de informatie van sommige kwaliteitskaarten delen we met ouders. De kwaliteitskaarten staan op SharePoint (de digitale cloud omgeving voor medewerkers van Merlijn), en de website van Merlijn. Zo zijn ze zowel toegankelijk voor medewerkers en voor de ouders.

7 Evaluatiekalender

Activiteit	Wie?	Wanneer?
Verzamelen kengetallen leerlingen	Directeur	2x per jaar
Verzamelen kengetallen personeel	Directeur	1x per jaar
Check (effectieve) leertijd (m.b.v. klassenbezoek)	Directeur	1x per jaar
Analyse van pedagogische, sociaal-emotionele en cognitieve opbrengsten m.b.v. ParnasSys	IB-er/directeur	2x per jaar
Oudertevredenheidspeiling KCM	Directeur/team	1x per 2 jaar
Veiligheidsmonitor leerlingen	Directeur/team	1x per jaar
Klassenbezoeken leerkrachtvaardigheden schoolontwikkelingsthema's	Expert-leerkrachten	1x per periode
Formele klassenbezoeken leerkrachtvaardigheden gesprekkencyclus	Directeur	min. 1x per jaar
Diagnostische observatie individuele kinderen	IB-er	afhankelijk v.d. hulpvraag
Ambitiesgesprekken personeel (gesprekkencyclus jaar 1)	Directeur	1x per 3 jaar
Functioneringsgesprekken personeel (gesprekkencyclus jaar 2)	Directeur/MT	1x per 3 jaar
Beoordelingsgesprekken (gesprekkencyclus jaar 3)	Directeur	1x per 3 jaar
Bezoek CvB	Directeur	2x per jaar
Inspectiebezoek/toezicht	Directeur	1x per 4 jaar
Bijeenkomsten schoolraad	Directeur	6x per jaar
Gesprekken met kinderen	Team	continu
Exitgesprekken met vertrekkende ouders	Directeur	altijd
Exit onderzoek ATO - einde van 8 jaar Merlijn	Directeur	1x per jaar
Exitgesprekken met vertrekkende collega's	Directeur	altijd
Gesprek voorzitter MR	Directeur	6x per jaar
Personeelstevredenheidsonderzoek als onderdeel van de KCM	Team	1x per 2 jaar
Risico-Inventarisatie en – Evaluatie	Directeur/MR	1x per 4 jaar
Monitoring oud-leerlingen	bouwco BB	jaarlijks
Schoolzelfevaluatie a.d.h.v. het jaarplan	Directeur/team	1x per jaar
Handelingsplannen van de leerlingen	Leerkracht/IB-er	einde van planperiode
Arrangementen van kinderen	IB-er/ouders/ leerkracht	1x 6 weken
Audit montessorivereniging	Directeur/team	1x per 4 jaar

4.2 Personeelsbeleid

Op Merlijn zijn duidelijke afspraken over taken en competenties, die vereist zijn voor het geven van goed montessori-onderwijs. Hierbij wordt het personeelsbeleidskader van ATO gebruikt dat door de uitvoer van de digitale gesprekkencyclus in de praktijk wordt gebracht. De gesprekkencyclus zorgt ervoor dat leerkrachten de professionele bekwaamheden onderhouden en zich verder kunnen ontwikkelen. Naast ambitiegesprekken en functioneringsgesprekken worden er ook één keer per drie jaar beoordelingsgesprekken gevoerd.

Het werken vanuit het montessoriconcept vraagt aanvullende en specifieke competenties van leerkrachten. De montessorivereniging beschrijft de [montessori bekwaamheden](#) voor start-, basis- en vakbekwame leerkrachten. Voor het ambitiegesprek in 2020 vullen leerkrachten de bekwaamheden voor zichzelf in. Zo wordt inzichtelijk aan welke (montessori-) bekwaamheden er gewerkt kan worden. De leerkrachten van Merlijn zijn bijna allemaal vakbekwaam. Twee leerkrachten die korter in het onderwijs werken zijn basisbekwaam.

4.3 Schooltijden en leertijd

Kinderen van basisscholen in Nederland moeten minimaal 7.520 uur les krijgen over 8 schooljaren. Ieder jaar wordt ervoor gezorgd dat die verplichte uren zijn ingepland en dat er nog enkele marge-uren zijn voor calamiteiten. De vakanties worden voor de scholen (primair- en voortgezet onderwijs) in 's-Hertogenbosch gezamenlijk vastgelegd.

De medezeggenschapsraad (MR) van Merlijn bespreekt jaarlijks hoe de uren worden verdeeld tussen lesuren, studiedagen en marge-uren. Uitgangspunt bij het berekenen van de uren is dat de kinderen op Merlijn 25 uur en 15 minuten per week naar school gaan. De kinderen op Merlijn gaan op drie lange dagen (maandag, dinsdag en donderdag) van 8.30 uur tot 15.00 uur naar school (met daarin 45 minuten lunchpauze waarbij alle kinderen overblijven). Op woensdag en vrijdag gaan zij van 8.30 uur tot 12.30 uur naar school. Om 8.20 uur gaat de school open, zodat de kinderen 10 minuten inlooptijd hebben. Gedurende de dag wordt er effectief met de leertijd omgegaan. In het montessori-onderwijs wordt de leertijd afgestemd op de onderwijsbehoefte van de kinderen en wordt er niet met een vast rooster gewerkt.

Wanneer kinderen om 8.20 uur binnenkomen, starten ze direct met de werktijd. De regel: “binnen is beginnen” geldt voor alle acht groepen. Als kinderen niet verder kunnen met hun werk, omdat ze een vraag hebben of een lesje nodig hebben, pakken ze dat als volgt aan:

1. Eerst leren ze de vraag stellen, of het lesje vragen, aan een kind dat hierin iets voor ze kan betekenen. Als dit niet lukt, omdat het kind druk is met eigen werk of er niemand is aan wie ze de vraag kunnen stellen, leggen ze een lesjeskaart op tafel;
2. Ze leren dat een montessori-leerkracht tijdens de werktijd verschillende rondes loopt. Tijdens de rondes observeert ze wat de kinderen aan het doen zijn en of ze verder kunnen met het werk. Wanneer een kind een lesjeskaart neer heeft gelegd weet de leerkracht dat er een gerichte vraag is. Als de vraag of het signaal niet binnen een halve minuut te beantwoorden is, wordt er later op teruggekomen.
3. De leerlingen leren op een montessorischool hun eigen werk zoveel mogelijk zelf kiezen aan de hand van een vooraf opgesteld doelen- en activiteitenoverzicht. Aan de hand van het doelenoverzicht maken de kinderen zelf een keuze in het werk dat ze gaan doen en de volgorde daarvan. Als het werk klaar is, tekenen ze dit af op een aftekenlijst. De leerkracht kan zo zien hoe de tijd van het kind besteed wordt. Wanneer de leerkracht voorziet dat een kind het werk niet afkrijgt in de afgesproken tijd, of wanneer een kind meer werk kan doen, zal dit individueel met het kind worden besproken in een reflectief kindgesprek.

Tijdens de vrije werkperiode (iedere ochtend van 8.30 uur tot 11.00 uur) geeft de leerkracht groepslesjes. De groepslesjes zijn gericht op de uitleg van nieuw aanbod, het aanleren van strategieën en het begeleiden van oefenen van nieuw aanbod. Tussen de lesjes door loopt zij haar rondes, of is er een leraar-ondersteuner die de rondes loopt. Afhankelijk van de onderwijsbehoefte van het kind of groepjes kinderen wordt de lestijd uitgebreid. De leerkracht bepaalt dit op basis van observaties en gegevens uit het leerlingvolgsysteem. Daarnaast zijn er verschillende momenten in de week die vastliggen. De gymlessen worden op maandag en vrijdag volgens een vast rooster door vakleerkrachten gegeven. Begrijpend lezen en tutorlezen worden groepsdoorbroken gegeven en vinden plaats aan het eind van de ochtend of aan het begin van de middag. In de middag is er meer ruimte voor kosmische (groeps-)activiteiten. Zo wordt er in kleine groepjes onderzoek gedaan of met elkaar aan beeldende vorming gewerkt. Ook worden er regelmatig buitenlessen aangeboden. Daarnaast is er voor de leerkracht de mogelijkheid om gesprekje te voeren met kinderen, individuele lesjes te geven of te reflecteren.

4.4 Ons aanbod

Het leerstofaanbod op Merlijn is dekkend voor de kerndoelen en wordt voor alle kinderen aangeboden op referentieniveau 1F(Fundamenteel niveau)/2F voor taal en 1F en 1S(Streefniveau) voor rekenen. Wij borgen ons aanbod door te werken vanuit leerlijnen die zijn afgeleid van de kerndoelen. Elke leerlijn is onderverdeeld in tussendoelen.

De leerlijnen zijn er voor rekenen/wiskunde, taal/lezen, kosmisch onderwijs, motorische ontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling. De kinderen werken met werklijsten waarin ik-doelen beschreven staan (de lijn van het kind) en de leerkracht plant groepslesjes en individuele lesjes vanuit een periodeplan waarin de doelen per vakgebied voor een bepaalde periode beschreven staat (lijn van de leerkracht).

Voor de lesjes die de leerkracht geeft, worden verschillende leermiddelen, bronnenboeken en methodieken gebruikt. In figuur 8 wordt dit per vakgebied beschreven.

Door deze leerstof met onderstaande leermiddelen aan te bieden, de wijze waarop deze leermiddelen worden ingezet en de leertijd die hiervoor wordt gereserveerd voldoet onze school aan de kerndoelen en de wettelijke eisen zoals beschreven in [artikel 9](#) van de Wet Primair Onderwijs.

8 Overzicht leermiddelen en methodiek

Vak	Leermiddelen/ bronnenboeken	Methodiek	Volgen ontwikkeling
Taal	Taal doen! - een kast met taal oefeningen bij alle taal doelen per taaldomein (MB/BB). Werkmap fonemisch bewustzijn, woordenschat (OB).		Bewijswerkjes bij de ik-doelen van taal. Observatie door de leerkracht
Technisch lezen	Werkmap fonemisch bewustzijn (OB) Leesplankjes Arends (OB/MB) Leeslijn (MB) Stiltelezen Tutorlezen Begeleid lezen met leerkracht	Zo leren kinderen lezen en spellen (ZLKLS J. Schraven) Tutorlezen Bouwlezen (preventief) Ralfi lezen (als het lezen moeizaam gaat)	Ik-doelen lezen Observatie leerkracht Cito AVI en DMT toetsen (2x p.j.)
Begrijpend lezen	Werkmap begrijpend luisteren en woordenschat (OB) Begrijpend luisteren (Gr. 3) Nieuwsbegrip (MB/BB) Taal doen!	Aanbieden van lees- en luisterstrategieën. Modellen van het gebruik van deze strategieën door de leerkracht.	Toetsen nieuwsbegrip en Cito begrijpend lezen toets 3.0 (2x p.j.)
Spelling	Werkmap fonemisch bewustzijn (OB) Activiteiten gericht op invented spellen (OB) Taalactief 3 (MB/BB) Raad- en daadkaarten taalkast	Zo leren kinderen lezen en spellen (ZLKLS J. Schraven)	Dictes en Cito spelling (2x p.j.)
Schrijven	Schrijven in de basisschool (MB/BB)		Observatie leerkracht
Engels	Engelse taaldosjes met oefeningen gericht op woordenschat. Daarnaast lezen de kinderen Engelse teksten o.l.v. een native speaker of een volwassenen die zeer vaardig is in de Engelse taal (ouders van school). Ambitie: Het aanbod in Engels vergroten. Hoe precies moet nog onderzocht worden.	De leerlingen leren basisgrammatica, idioom, het luisteren naar en het begrijpen van de Engelse taal. Met eenvoudige luisterteksten, legwerkjes, lees oefeningen en schriftelijke verwerking wordt hiervoor de basis gelegd.	Ambitie: werken met ik-doelen voor Engels. Observatie leerkracht

Rekenen	Met sprongen vooruit (OB, MB) Werkmap cijferend bewustzijn (OB) Pluspunt nieuwste versie (MB) Het grote rekenboek (BB) Montessorimaterialen rekenen Rekentuin	 Drieslagmodel Handelingsmodel Werken met rekentekeningen	Ik-doelen worden bijgehouden voor rekenen Observatie door de leerkracht Cito Rekenen/wiskunde (2x p.j.)
Kosmisch onderwijs <i>Geschiedenis</i> <i>Aardrijkskunde</i> <i>Natuuronderwijs</i> <i>Wetenschap en Techniek</i>	Da Vinci 3.0 Buitenlessen op Landgoed Bleijendijk (2x p.j.). Werken in de moestuin. Buitenlessen in de omgeving van de school met de "rugzak"; gevuld met opdrachten en educatieve kaarten. Het volgen van workshops op het gebied van techniek en beeldende vorming.	Ambitie: nog meer ontdekkend en onderzoeken leren (2019-2020 teamscholing)	Ambitie: werken met ik-doelen Observatie door de leerkracht
Verkeer	De school heeft het Brabants VerkeersveiligheidsLabel (SEEF). De verkeerswerkgroep, bestaande uit een teamlid en twee ouders, stelt jaarlijks een activiteitenkalender verkeersonderwijs op. Bokabox Verkeer (MB) Verkeerslessen VVN (BB)		VVN theoretisch verkeersexamen VVN praktisch verkeersexamen
Muziek	1,2,3 zing (wekelijkse muzieklessen voor alle groepen) Het leerorkest Het schoolkoor		Observatie leerkracht
Bewegingsonderwijs en zintuiglijke en lichamelijke ontwikkeling	Bewegen samen regelen Door de vakleerkracht wordt een bewegingsplan basisontwikkeling opgesteld.	OB één keer in de week toestel-les en één keer spellen binnen in de speelzaal of buiten. Ontwikkelingsmateriaal voor zintuiglijke ontwikkeling. Middenbouw en bovenbouw twee uur vakleerkracht (bewegingsles)	Observatie vakleerkracht
Sociaal-emotionele ontwikkeling, bevordering actief burgerschap, sociale integratie, kennis vergroten over de diversiteit van de samenleving Schoolveiligheid en welbevinden van de leerlingen Bevordering van gezond gedrag.	Da Vinci 3.0 Vreedzame school (OB, MB, BB) Klassenraad (BB) Schoolraad (MB, BB) Deelname BKP (Bossche Kinder Parlement) (BB) Wish training (BB) Gastlessen Halt e.d. Kooklessen Werken in de moestuin Buitenlessen		Observatie leerkracht Veiligheidsthermometer sociogram (MB, BB) SAQI (BB) KCM tevredenheidsonderzoek leerlingen (1x per 2 jaar)
Nieuwe media en technologie	Kosmische klas (lessen rond techniek, nieuwe media etc.) Chromebooks (MB en BB) en iPads (OB) Programmeren Mediawijsheid	Ervaringsgericht onderwijs, leren door te doen.	Ambitie: stuurgroep ICT voor een doorlopende leerlijn met ik-doelen

4.5 Rol van de leerkracht

De leerkracht heeft een actieve rol op Merlijn. Zij observeert, signaleert, voert gesprekken met leerlingen en gaat over tot actie op basis van wat zij ziet. Hierbij staan de onderwijsbehoeften van ieder kind centraal; deze worden als uitgangspunt genomen. De leerkracht maakt, samen met de kinderen, gebruik van verschillende werkvormen. Kinderen werken individueel, in duo's of in kleine groepen. Er worden klassikale activiteiten gegeven en activiteiten in groepen op basis van bijvoorbeeld onderwerp of onderwijsbehoeften van kinderen.

4.5.1 Didactisch handelen

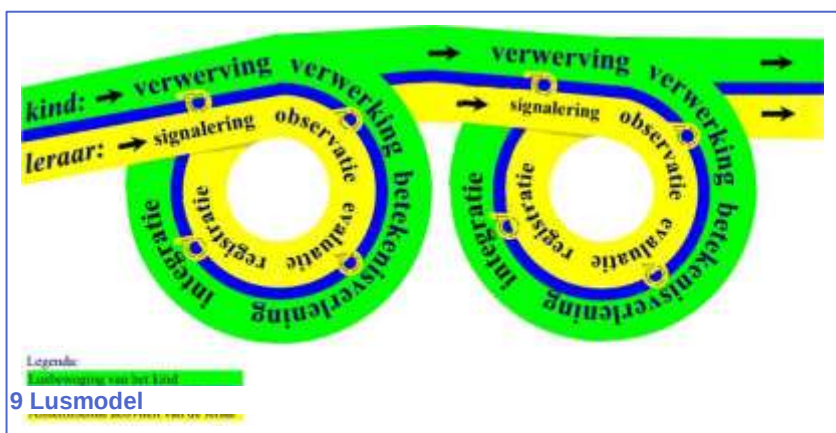
De manier van lesjes geven is van invloed op wat kinderen leren. Eenduidigheid en structuur van de lesjes en verwerking, aansluiting op voorkennis, uitleg in stapjes en actieve deelname aan de lesjes zijn samen bepalend voor de kwaliteit van het didactisch handelen. Daarnaast is het belangrijk dat het didactische handelen is afgestemd op de leerbehoefte van individuele kinderen. Op een montessorischool vraagt dit om een doelmatige klassenorganisatie met in alle groepen dezelfde routines.

Het lusmodel (figuur 9) geeft een beschrijving van de cyclische opeenvolging van verwerving, verwerking, betekenisverlening en toepassing in de leeractiviteit van kinderen binnen het montessorionderwijs. Het lusmodel is basis voor een beschrijving van de methodiek en didactiek in het montessoribasisonderwijs.

Soms wordt er dus een grote lus gemaakt, waarin een aantal momenten elkaar opvolgen die

relatief lang duren. Soms is de lus klein, omdat het kind in een korte tijd een aantal stappen vlot achter elkaar doet en mogelijk ook een moment in de lus overslaat. Soms komt er helemaal geen lus en gaat het kind van een activiteit met een materiaal of opdracht meteen door naar een ander materiaal of opdracht. De lussen geven dus de activiteiten weer waarin de kinderen tot verdieping komen. De overgangen tussen de lussen zijn de momenten waarop de kinderen tot volgende of nieuwe activiteiten komen.

Door activiteiten van het kind op verschillende momenten in de lus te bezien, wordt de leerweg die het kind aflegt zichtbaar en kan de leerkracht zijn handelen afstemmen op het gedrag van het kind. Terwijl het kind de lus doorloopt, volgt de leraar de ontwikkeling van het kind. In het montessorionderwijsmodel stemt de leerkracht zijn pedagogisch-didactisch handelen en de keuze van doelen af op wat kinderen kunnen (afstemmingsprincipe). Zij stemt af door cyclisch te signaleren, te observeren, te evalueren en te registreren. Vervolgens beslist de leerkracht over de eigen interventies en interactie met het kind.

4.5.2 De observerende houding van de leraar

Het opmerken van ontwikkelingsmomenten van kinderen is dus kerntaak van de leraar. Het bezit van zintuigen en kennis is niet voldoende om bekwaam te zijn tot waarnemen (Montessori, 1934). Het waarnemen moet door oefening worden ontwikkeld. Als verschijnselen van gedrag van kinderen niet worden gezien is het alsof ze niet bestaan en loopt de leraar de kans verkeerde beslissingen te nemen. Reageren vanuit 'vooroordelen' is dan een groot risico. Hiermee wordt bedoeld dat de leraar primair reageert en actie onderneemt vanuit wat hij of zij van belang vindt. Dit kan zijn gebaseerd op eigen ervaring of vanuit wat men heeft geleerd of vanuit wat anderen vinden dat er zou moeten gebeuren; echter niet vanuit objectieve waarnemingen. Observeren is een houding die uiteindelijk bepalend is voor de onderwijsleersituatie in zijn geheel. Houdingsaspecten van de leerkracht bij het observeren zijn:

- Geduld
- Wetenschappelijkheid
- Respect
- Precisie
- Verwondering

(Bron: *En Nu, Montessori*. J. Hendriksen)

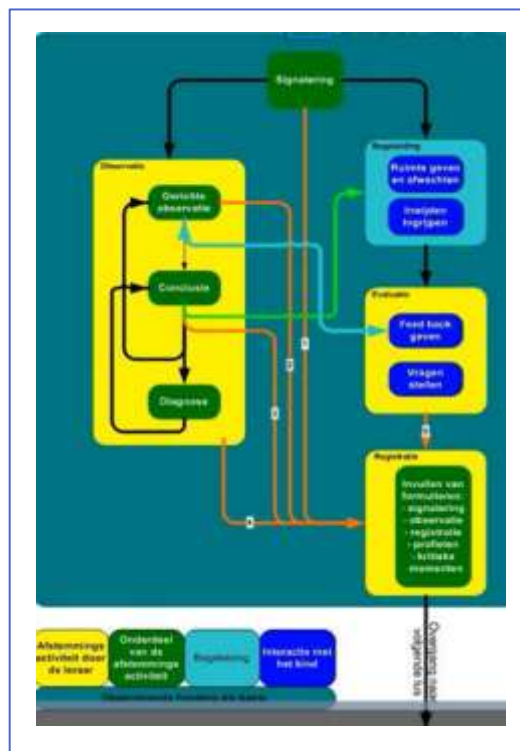
In figuur 10 is te zien hoe de observerende houding (donkergroen) als basis voor alle handelen dient. Alle beslissingen die de leraar neemt kunnen van hieruit worden 'gelezen'.

4.5.3 Feedback geven

Feedback is een mogelijkheid die na het verrichten van een gerichte observatie of na het werken van het kind wordt toegepast. De bedoeling is dat het kind de gelegenheid krijgt, naar aanleiding van wat de leraar tijdens het feedbackgesprek terugkoppelt, iets toe te voegen.

De leraar geeft allereerst weer wat is gezien en/of gehoord en het kind mag hier in vrijheid wel of niet op reageren. Voor de leerkracht is dit een controlemoment om te weten te komen of het waargenomen gedrag op de juiste manier door hem/haar is geïnterpreteerd. Mogelijk dat de interpretatie niet juist is. In de terugkoppeling mag de leerkracht daarom naast de pure waarneming de interpretaties verwerken.

Voorbeeld: ik zag dat je de fiches in rijtjes van twee tegen de doos aanlegde. Ik dacht toen: dat heb je vast al gezien bij Peter. Als het kind zegt: 'Nee hoor, dat wist ik al toen ik begon', is het de bedoeling de interpretatie bij te stellen.

10 Schema van signaleren

4.6 Zicht op ontwikkeling

Naast observaties en het bijhouden van de individuele cognitieve ontwikkeling in ParnasSys, nemen we twee keer per jaar methode onafhankelijke toetsen af. Het registreren van de resultaten van Cito-toetsen in ParnasSys en het vullen van de ParnasSys leerlijnen (de door de kinderen behaalde doelen worden geregistreerd) zorgen ervoor dat:

- Kinderen gevolgd worden op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling
- Er een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld kan worden voor kinderen, zodat kinderen die dat nodig hebben, zich op hun eigen leerlijn kunnen ontwikkelen.
- Kinderen gericht aan ik-doelen kunnen werken.
- Ouders inzicht krijgen in de ontwikkeling van hun kinderen.
- Leerkrachten kunnen sturen in het groepsaanbod.
- We ons kunnen verantwoorden naar ouders, bestuur en onderwijsinspectie.

Handelingsgericht Werken

Bij het volgen van de ontwikkeling werken wij volgens de stappen van het handelingsgericht werken (HGW). Het HGW gaat uit van zeven principes:

1. **Onderwijsbehoeften** van de leerlingen centraal stellen. Denk aan de instructie, de leertijd en uitdaging.
2. **Afstemming** en wisselwerking tussen kind en zijn omgeving: de groep, de leerkracht, de school en de ouders. De omgeving moet goed afgestemd zijn op wat het kind nodig heeft.
3. **De leerkracht doet ertoe**. Zij kan afstemmen op de verschillen tussen de leerlingen en zo het onderwijs passend maken.
4. **Positieve aspecten** zijn van groot belang. Dit gaat niet alleen om de positieve aspecten van het kind, maar ook van de leerkracht, de groep, de school en de ouders. Als een leerkracht een negatief beeld heeft van de leerling, dan ziet zij vaak alleen nog maar het negatieve gedrag. Het is belangrijk dat de leerkracht dan zoekt naar positief gedrag, dan zijn er meer mogelijkheden om het probleem op te lossen.
5. **Constructieve samenwerking** tussen school en ouders. De verantwoordelijkheid voor initiatief ligt bij de school. Maar de school geeft wel de verwachtingen over de verantwoordelijkheid van ouders duidelijk aan.
6. **Doelgericht werken**. Het team formuleert doelen met betrekking tot leren, werkhouding en sociaal-emotioneel functioneren. Het gaat hierbij zowel om korte- als lange termijn doelen. De doelen worden geëvalueerd volgens de HGW-cyclus. Ze worden SMARTI (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden, Inspirerend) geformuleerd.
7. De werkwijze van school is **systematisch en transparant**. Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer.

12 Handelingsgericht Werken Cyclus (HGW)

Ambitie Merlijn

In schooljaar 2019-2020 starten wij een teamtraining over het anders verantwoorden. Een manier van evalueren die beter bij ons onderwijsconcept past waarbij wij kindgericht onderwijs bieden.

Deze manier van verantwoorden wordt [Triband Verantwoorden](#) genoemd.

Bij Triband Verantwoorden vindt de verantwoording van leeropbrengsten op drie golflengtes plaats:

1. De golflengte van de externe standaarden. Dit betreft hetgeen alle kinderen in Nederland (wettelijk) moeten kennen en kunnen. De scores en metingen kunnen landelijk worden vergeleken;
2. De golflengte van de eigen school of de eigen groep. Wat kun je zeggen over de ontwikkeling van een kind ten opzichte van leeftijdgenootjes of kinderen met dezelfde interesse binnen de eigen school? Zijn er trends waar te nemen en hoe zijn data te verklaren vanuit de gevoerde onderwijsvisie;
3. De golflengte van het individuele kind. Wat kun je zeggen over de ontwikkeling van het unieke kind ten opzichte van zichzelf? Wat laat deze zien als het gaat om weten, doen, samenleven en zijn?

Op elk van deze golflengtes kan een school verantwoording afleggen. Maar waarover wordt de verantwoording dan precies afgelegd? Daarvoor is gekeken naar de aspecten die bepalen of onderwijs als goed te kwalificeren valt. Deze aspecten schaaft Gert Biesta, Nederlands onderwijspedagoog, onder drie ontwikkeldomeinen: Kwalificatie, Socialisatie en Subjectwording. Dit zijn de drie domeinen waarop de ontwikkeling van een kind zich afspeelt en waarin de school een rol speelt.

Bij *Kwalificatie* gaat het om kennis en vaardigheden die een kind in staat stellen iets te doen (bijvoorbeeld rekenen). Bij *Socialisatie* gaat het om de manier waarop een kind zich verhoudt tot de groep, of -in het groot- tot de maatschappij: hoe wordt het kind deel van tradities en gebruiken. Bij *Subjectwording* (ook wel Persoonsvorming genoemd) draait het om de ontwikkeling tot uniek individu: hoe wordt het kind zichzelf?

4.7 (Extra) ondersteuning

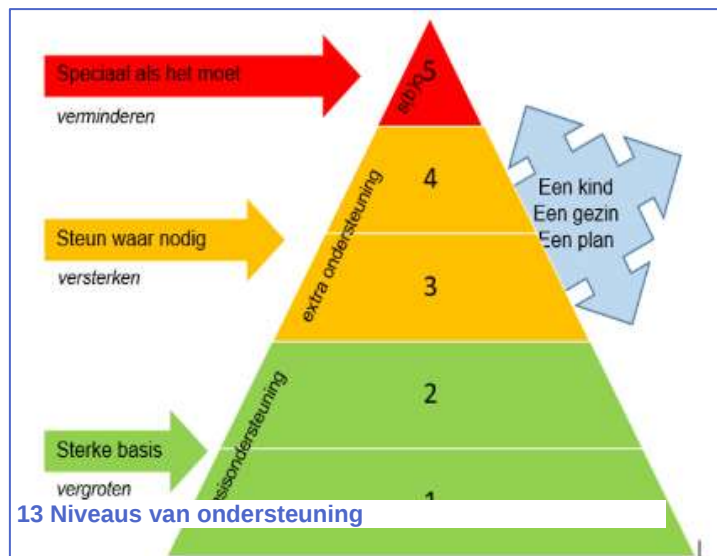
De meeste kinderen ontwikkelen zich prima met de opvoeding thuis en het rijke aanbod op school. Sommige kinderen hebben wat meer ondersteuning nodig. Goede onderwijs-ondersteuning begint met kwalitatief goed ingericht onderwijs. In [Samenwerkingsverband Primair Onderwijs \(SWV PO\) De Meierij](#) hebben we met elkaar afspraken gemaakt over de basisondersteuning die scholen bieden. We gaan daarbij uit van vijf niveaus (figuur 13). In het schoolondersteuningsprofiel (SOP) staat beschreven op welk niveau de school de basiskwaliteit en de basisondersteuning levert en hoe de interne ondersteuningsstructuur is georganiseerd. Als een leerling meer ondersteuning nodig heeft dan de school zelf kan bieden, zoekt de school contact met het samenwerkingsverband. De gevraagde extra ondersteuning wordt beschreven in een ontwikkelingsperspectief. Het samenwerkingsverband kan op basis van dit perspectief een arrangement toekennen passend bij de onderwijsbehoeften van het kind.

Basisondersteuning niveau 1 en 2

Basisondersteuning niveau 1 en 2 is de ondersteuning die elke school in het samenwerkingsverband (basisscholen en speciaal onderwijs) minimaal kan bieden aan alle leerlingen.

Basisondersteuning niveau 1 is kwalitatief goed onderwijs dat dagelijks geboden wordt in de klas door de leerkracht in de voorbereide omgeving met montessorimaterialen, aanvullende didactische en pedagogische aansturingen. Veel leerlingen profiteren daarvan maar het komt voor dat een leerling bij één of meerdere ontwikkelgebieden meer of andersoortige begeleiding, uitleg of oefening nodig heeft.

Op basisondersteuning niveau 2 biedt de leerkracht in overleg met een expertleerkracht ander aanbod om de leerling verder te helpen in zijn ontwikkeling. Soms zijn daarvoor lichte middelen nodig die aangevraagd kunnen worden bij SWV PO De Meierij (kortdurende trajecten).

In de basisondersteuning kan ook het kindbesprekingsteam in beeld komen om vragen van ouders rondom hun kind op te pakken. Veelal zal SWV PO De Meierij bij een onderwijs gerelateerde vraag aansluiten bij deze bespreking.

Op montessorischool Merlijn is geïnvesteerd in expert leerkrachten met expertise op de gebieden rekenen, taal en gedrag. Een expertleerkracht voor meerbegaafdheid is momenteel in opleiding. Deze experts ondersteunen de leerkracht bij het inhoudelijk vormgeven van de ondersteuning aan de leerling op ondersteuningsniveau 2.

Extra ondersteuning niveau 3 en 4

Als de basisondersteuning niet toereikend lijkt te zijn, wordt in een vroeg stadium de expertise van externen ingeroepen. Dit kan zijn de expertise van SWV PO De Meierij maar ook expertise vanuit de zorg. In overleg met betrokkenen wordt gekeken hoe de ondersteuning concreet vormgegeven kan worden eventueel met lichte middelen. Jaarlijks vinden er minimaal 3 cyclische overleggen plaats tussen ouders, leerkracht, intern begeleider en externen om de geboden ondersteuning te evalueren. De ondersteuning is preventief te noemen omdat ingezet wordt op de leerling en het versterken van de leerkracht.

Soms blijkt dat de ingezette weg niet leidt tot een gewenst effect. In samenwerking met ouders, leerkracht, intern begeleider en externen wordt gewerkt aan specifieke doelen voor het kind. Deze doelen worden verwerkt in een ontwikkelperspectief en gekoppeld aan een arrangement. Dit arrangement biedt mogelijkheden voor school om intensiever met het kind te werken in samenspraak met en met de expertise van externen (uit de zorg en/of onderwijs). Dat betekent dat een arrangement onderwijs en/of zorg gerelateerd is. Ook hiervoor geldt dat er minimaal 3 keer per jaar overleg is om de effecten van het arrangement te evalueren. De intentie van zorgniveau 4 is om het kind zo lang als mogelijk is binnen het reguliere basisonderwijs te houden.

Niveau 5 en een toelaatbaarheidsverklaring

Soms kan de reguliere basisschool niet de ondersteuning bieden die de leerling nodig heeft. Samen met het ondersteuningsteam van SWV PO De Meierij (en/of zorgpartner), ouders, leerkracht en intern begeleider wordt gezocht naar de meest passende plek voor de leerling. Voor de aanmelding bij het speciaal onderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring nodig van het SWV PO De Meierij. Als ouders in overleg met school en SWV PO De Meierij een schoolkeuze voor hun kind hebben gemaakt, zal er een toelaatbaarheidsverklaring worden opgesteld door SWV PO De Meierij. De school verzorgt een volledig overdrachtdossier voor de ontvangende school.

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Merlijn voldoet aan de basisondersteuning zoals deze door SWV PO De Meierij is vastgesteld. In het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van Merlijn wordt in beeld gebracht welke (extra) ondersteuning, mogelijkheden, grenzen en ambities de school voor kinderen met extra ondersteuningsbehoefte heeft. Daarnaast wordt aangegeven voor welke kinderen met specifieke onderwijsbehoeften de school arrangement heeft. Tot slot geeft het SOP ook de ambities van de school weer. Deze ambities staan verwoord in concrete doelen.

Het SOP is opgesteld met teamleden van de school. En er moet instemming voor worden gegeven door de MR. Op de website van de school wordt het SOP gepubliceerd. In het schooljaar 2019-2020 wordt het SOP herzien en aangepast.

4.8 Samenwerking met externe partijen

Onze school maakt deel uit van het Samenwerkingsverband PO De Meierij. Het doel van het samenwerkingsverband is om thuisnabij Passend Onderwijs en ondersteuning te bieden aan alle kinderen van 0-13 jaar, zodat zij zich ononderbroken kunnen ontwikkelen. Om deze doelstelling te kunnen waarmaken richt het samenwerkingsverband zich op de ontwikkeling van de leerkracht, de school en de omgeving van het kind. Dit wordt gerealiseerd door:

- een diversiteit van arrangementen uitgaande van de mogelijkheden en talenten van kinderen;
- professionals die planmatig handelings- en resultaatgericht werken en zich continue ontwikkelen;
- resultaatgerichte samenwerking en afstemming met ouders, relevante maatschappelijke instellingen en gemeenten;
- beschikbare middelen in te zetten op basis van ondersteuningsbehoeften.

Om het thuisnabije gestalte te geven is er voor gekozen het Samenwerkingsverband PO De Meierij op te delen in een aantal ondersteuningseenheden.

In 's-Hertogenbosch zijn er zes ondersteuningseenheden. Binnen deze wordt gewerkt met een vast kernteam bestaande uit een wijkcontactpersoon, een wijk-interne begeleider, een orthopedagoog en een wijkambassadeur Passend Onderwijs. Zij hebben als belangrijkste taak de basisondersteuning binnen de scholen van de wijk te versterken en mee te werken aan het ontwerpen van individuele- en/of groepsarrangementen. Hierbij kunnen zij eventueel een beroep doen op de jeugdprofessionals uit de basisteams voor jeugd en gezin en andere instanties.

Door de komst van passend onderwijs is de samenwerking met diverse partners versterkt. Naast arrangementen gericht op onderwijs, werkt de school ook samen in Onderwijs Zorg Arrangement Psychiatrische Problematiek (OZAPP) trajecten. OZAPP is er voor leerlingen die dreigen vast te lopen in het reguliere onderwijs, waarbij sprake is van een psychiatrische problematiek of een vermoeden daarvan. OZAPP wordt uitgevoerd in samenwerking met een zorgpartner. Een leerling moet zijn aangemeld bij een tweedelijns GGZ-instelling om in aanmerking te komen voor OZAPP. De behandelaren, gezinsbegeleiders en trajectbegeleiders stellen samen een integraal plan op. Het eerste doel is het voorkomen van verdere achteruitgang. Belangrijke partners zijn de ouders, het samenwerkingsverband en de school waarop de leerling zit. Voor de volledige tekst van het Ondersteuningsplan van het SWV PO De Meierij verwijzen we [hier](#) naar de website van het samenwerkingsverband.

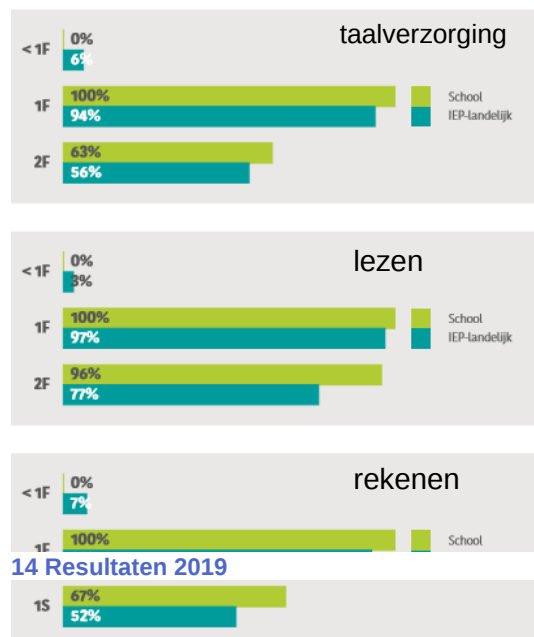
Vanuit Merlijn coördineert de Intern begeleider (IB-er) deze trajecten.

4.9 Toetsing en afsluiting

Als afsluiting op acht jaar basisonderwijs maken alle kinderen in Nederland een Eindtoets. Hiervoor, in januari/februari, krijgen de kinderen een definitief advies. Het advies van de school komt tot stand vanuit de trend uit het leerlingvolgsysteem, de observatie van de leerkracht (drie jaar bovenbouw), de verwachtingen van kinderen en de verwachtingen van ouders. Al in groep 7 als het preadvies tot stand komt, worden er doelen opgesteld waaraan het kind in groep acht nog moet werken, wil het kind het gewenste uitstroomniveau behalen. De procedure overgang PO-VO staat beschreven in de kwaliteitskaart PO-VO, vindbaar op onze [website](#). Wanneer de resultaten van de IEP-eindtoets hoger uitvallen dan het advies van de school moet school samen met ouders en kind het advies nogmaals overwegen. Op Merlijn vallen de adviezen en de resultaten op de IEP-eindtoets bijna altijd samen.

Op Merlijn hebben we gekozen voor de IEP-eindtoets. De toets meet rekenen, taal en lezen. Ieder jaar infomeren wij ouders over de resultaten van deze toets in onze [schoolgids](#).

De afgelopen vijf jaar scoren de kinderen van Merlijn ruim boven het landelijk gemiddelde en boven de door de inspectie gestelde norm. In figuur 14 zijn de percentages te zien wat dit betekent voor het behalen van de referentieniveaus. Alle kinderen halen het referentieniveau 1F fundamenteel niveau voor taal, lezen en rekenen) en bijna alle kinderen 96% behalen voor lezen het streefniveau. Ruim en meer dan de helft 63% en 67% behaalt referentieniveau 2F/1S (de streefniveaus voor taal en rekenen).

4.10 Aannebeleid

Instroom groep 1

Voor-aanmelden voor de basisschool kan vanaf 2 jaar voordat het kind wettelijk toelaatbaar is. Dus vanaf de 2^e verjaardag. Het kind wordt dan op de voor-aanmeldlijst geplaatst. De voor-aanmeldlijst gaat automatisch over in de aanmeldlijst op 1 januari voorafgaande aan het schooljaar dat het kind voor het eerst naar de basisschool gaat.

Aanmelden voor de basisschool kan vanaf 1 jaar voordat het kind wettelijk toelaatbaar is. Dus vanaf de 3^e verjaardag. Het kind wordt dan op de aanmeldlijst geplaatst. Elke kind dat al op de vooraanmeldlijst stond gaat, zonder tegenbericht van de ouders, over naar de aanmeldlijst. Elk jaar op 1 januari ontstaat de aanmeldlijst voor toelating in het schooljaar dat start in datzelfde kalenderjaar. De ouders horen uiterlijk na 10 weken of hun kind geplaatst wordt of dat (een van) de zogeheten weigeringsgronden van toepassing zijn. Ouders kunnen zich bij meerdere scholen aanmelden. In dat geval stellen zij elke school van aanmelding hiervan op de hoogte.

Instroom vanaf groep 2 en gedurende het schooljaar

Naar aanleiding van de aanmelding door de ouders gaan ouders en beide scholen in gesprek om te bepalen of de school van aanmelding passend is voor hun kind dan wel dat er sprake is van een weigeringsgrond. De ouders horen uiterlijk na 10 weken of hun kind geplaatst wordt of dat (één van) de zogeheten weigeringsgronden van toepassing zijn.

(Bron: [Aanmelding- en toelatingsbeleid voor kindcentra](#))

Aannamebeleid overige gevallen

Voor alle bijzondere en openbare scholen geldt dat, mochten er meer aanmeldingen dan ruimte in de groep zijn, het bevoegd gezag dan zijn eigen toelatingscriteria mag toepassen. De criteria moeten voldoen aan de volgende rechtsbeginselen en regels:

- Gelijkheidsbeginsel
- Non-discriminatiebeginsel
- Verbod van Willekeur
- Transparantie

Toelatingscriteria Basisonderwijs

1. De basisschool bepaalt tot uiterlijk 10 weken na 1 januari hoeveel groepen en hoeveel kinderen maximaal in elke groep geplaatst kunnen worden in het schooljaar dat start in hetzelfde kalenderjaar. Dit maximaal aantal kinderen voor elke groep wordt voor elk schooljaar bepaald door een combinatie van het specifieke schoolondersteuningsprofiel, de zorgzwaarte van de groep, de afspraken in de meest recente versie van het IHP en de formatieve kaders.
2. Ieder schooljaar houdt de basisschool circa 1% van het aantal plaatsen, afhankelijk van grootte van school, open voor instroom tijdens het schooljaar (bijvoorbeeld door verhuizing).
3. Voor ouders van de kinderen op de (voor-)aanmeldlijst wordt minimaal 2 keer per jaar een informatiebijeenkomst/rondleiding/gesprek georganiseerd. Daarna kunnen ouders eventueel aan de school schriftelijk laten weten dat ze van de (voor-)aanmeldlijst verwijderd willen worden.
4. Als voor groep 1 meer kinderen op de aanmeldlijst staan dan er plaatsen zijn wordt de volgorde van toelating bepaald door het hanteren van de volgende voorrangsregels¹. Indien er 2 of meer kinderen uiteindelijk in aanmerking komen om toegelaten te worden beslist de directeur van de basisschool over welk kind toegelaten wordt. Schoolwijken zijn gehanteerd als maat voor 'op loopafstand' naar school kunnen. Gedacht wordt aan loopafstand uitgedrukt in 'minuten wandeltijd'.
5. In overleg met de ouders wordt een logische overgangsdatum, vanaf het bereiken van de vierjarige leeftijd, opvang-onderwijs bepaald.
6. Tot slot vindt enkele weken voor de toelating van het kind in de onderbouwgroep een kennismakings-/overdrachtsgesprek plaats en worden er wenaafspraken gemaakt. Hierbij hebben kinderen, ouders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten een rol.

¹ Voorrangsregels: i) Het kind heeft reeds (half-)broertje(s) of (half-)zusje(s) op de basisschool ten tijde van bepalen van toelating en woont in de schoolwijk (postcodes 5237)1; ii) Het kind heeft reeds (half-)broertje(s) of (half-)zusje(s) op de basisschool ten tijde van bepalen van toelating en woont in een wijk aanpalend aan de schoolwijk (postcodes 5234 en 5235); iii) Het kind heeft reeds (half-)broertje(s) of (half-)zusje(s) op de basisschool ten tijde van bepalen van toelating en woont niet in de schoolwijk of een wijk aanpalend aan de schoolwijk (postcodes 5221, 5236, 55231 of 5233); iv) Het kind heeft een VVE-indicatie en heeft tenminste al 8 maanden 4 dagdelen voorschool (verbonden aan de basisschool waarvoor aanmelding is gedaan) gehad vooraf aansluitend aan de basisschool. v) Het kind woont ten tijde van bepalen van toelating in de schoolwijk (postcodes 5237); vi) Het kind woont ten tijde van bepalen van toelating in een wijk aanpalend aan de schoolwijk (postcodes 5234 en 5235); vii) Het kind woont ten tijde van bepalen van toelating niet in de schoolwijk of een wijk aanpalend aan de schoolwijk (postcodes 5221, 5236, 55231 of 5233).

5. Analyse van het functioneren van de school

Zoals beschreven staat in hoofdstuk 4.1, worden er verschillende meetinstrumenten ingezet om de kwaliteit op Merlijn te meten. In dit hoofdstuk een overzicht van de resultaten van diverse metingen van die metingen in een sterkte/zwakte analyse. De zwaktes zijn omgezet in verbeteringen die de komende vier jaar staan te gebeuren. Ook staat beschreven aan welke onderzoeksvraag vanuit het koersplan ATO wordt gedacht bij het verbeteren van het onderdeel.

Kwaliteitsonderdelen	Sterk	Verbeteringen	Planning
1.Schoolgebouw en omgeving (Meerjaren Onderhoudsplan SBK/ MOP en Riscio inventarisatie en evaluatie RI&E).	Toiletten, plafond, schuifwand, vloerspeelzaal, vloeren in hal en lokalen en wanden in lokalen en hal zijn vernieuwd. Naamborden buiten vervangen, bladvangsers aangebracht (geen overstrooming meer van het riool). Matten zijn vervangen, hal is gerestyled.	1.Bovenruimte herinrichten - personeelsruimte vergroten; - opbergruimte verbeteren; - creëren van betere werkplekken ook voor kinderen; - samenvoegen administratie/directie.	2019-2020
		2.Indeling klaslokalen - verbeteren (aansluiten bij montessori-visie; Inspirerende werkplekken)	2019-2021
		- goede oplossing voor opbergen materialen leerkracht en instructieplek.	2021-2023
		3.Klimaatbeheersing 4.Schilderwerk binnen kozijnen en deuren van de klaslokalen	
	Speelplein is vergroend	Witte schuifhek soepeler lopen onderzoeken ander schuifhek.	2019-2020
	Aanwezigheid moestuin en kindbelevingstuin	Inrichting plein met: - insectenhotel; - nestkastjes; - struik op schaduw stuk grond; - goede plek picknicktafels; - plek gereedschap kinderen; - konijnen? cavia's?; - weerstation;	2019-2021
		Inloopmatten vervangen (SBK).	2019-2020
		Kapstokken aanpassen met ruimte tassen en schoenen (Jo).	2019-2020
		Verkeersveiligheid: - fietsenrekken naar andere kant brengen door gemeente; - het in actie houden van de verkeerswerkgroep. Ouders blijven werven voor deze groep.	2020-2021
		Onderhouden van het schoolplein en de witte plantenbakken door kinderen is geïntegreerd in dagelijkse routine van de groepen.	2021-2022
	Jaarlijkse acties vanuit de verkeersgroep.		

Kwaliteitsonderwerp	Sterk	Verbeteren	Planning
2. kinderen/doelgroep (KCM 2017, inspectie 2015, eindCito, zelfevaluatie NMV2015/2019, ParnasSys, feedback van de schoolraad, RI&E).	Tevredenheid van de kinderen over de school.	Beter aansluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Door nog meer aandacht voor: - verschil in leerstijlen/leertempo; - verschil van intelligentie en met name aanbod verbreden meerbegaafde leerling; - kinderen betrekken bij hun ontwikkeling en dit voor hen inzichtelijk maken; - aanbod verbreden en uitdagender maken (zie ook aanbod kosmisch).	2020-2023
Onderzoeksvraag vanuit het koersplan ATO hierbij: <i>Hoe helpen we kinderen te leren reflecteren, zodat zij een lerende houding ontwikkelen Oog voor de ander en de wereld om je heen?</i> <i>Hoe kunnen we de ontwikkelingen in de maatschappij onderdeel laten zijn van ons lesaanbod, zodat het leren betekenisvoller wordt?</i> <i>Hoe stimuleren we dat kinderen zelf verantwoordelijkheid (kunnen) nemen voor hun gedrag en leerresultaten, zodat zij zichzelf bij kunnen sturen indien dat nodig is?</i>			
2. kinderen/doelgroep (KCM 2017, inspectie 2015, eindCito, zelfevaluatie NMV2015/2019, ParnasSys, feedback van de schoolraad, RI&E en checklist veilige en gezonde school).	Pedagogisch klimaat	1. Voeren van ouder/ kind gesprekken. Waarin het kind ouders meeneemt in zijn of haar ontwikkeling. 2. Implementatie eenduidig en aangepast gedragsprotocol Merlijn. 3. Veiligheidsplan verder uitwerken en aanpassen op cruciaal en basisniveau. 4. Protocol meldcode kindermishandeling verder uitwerken. 5. Alle relevante punten van de checklist Veilige en gezonde school uitwerken/aanpassen.	2020 2019 2020 2020 2023
	Contactpersonen hebben scholing gevolgd.	Zorgen dat de wettelijke taken op een school goed worden uitgevoerd. Dit zijn de taken van contactpersoon, aandacht functionaris en pest coördinator	2018-2020
		Inbouwen van rustmomenten/ mindfull /yoga/meditatie	2020-2021
Onderzoeksvraag vanuit het koersplan ATO hierbij: <i>Hoe realiseren we dat kinderen zichzelf beter leren kennen, zodat zij veerkracht hebben om deel te nemen aan de maatschappij en om te kunnen gaan met veranderingen?</i>			

Kwaliteitsonderwerp	Sterk	Verbeteren	Planning
3. Ouders/Verzorgers (KCM 2017, tips en tops van ouders)	Hoge tevredenheid ouders	Ouderbetrokkenheid vergroten en communicatie 1. Merlijn café 2x per jaar met als onderwerpen: ouderbetrokkenheid, onderwijs op een montessorischol en vertrouwen en zelfstandigheid. Doel is informatief en input bij de ouders ophalen. Wat werkt wel en wat niet. Wat willen ouders. Visie van de school weergeven. Hieruit volgt verder plan van aanpak. 2. Ouders op Merlijn kiezen bewust voor het montessori-onderwijs. Ambitie hierbij is dat ouders de pedagogische visie goed kennen, waardoor ze nog meer ambassadeurs voor de school kunnen zijn. 3. Schoolapp 4. Betere communicatie rond kinderen zorgniveau 3 en 4 1xpm contact van tevoren afspraken maken met ouders. 5. 10 minuten gesprekken meer inhoudelijk maken. Ouder/kind gesprekken rond ontwikkeling van het kind.	2019-2023
	Schoolgids is beter leesbaar, website is <i>up to date</i> en goed leesbaar voor ouders		
	Iedere bouw heeft een week-, maand of periode brief, waarin inhoudelijke informatie over de bouw te vinden is.		
Onderzoeksvraag vanuit het koersplan ATO hierbij: <i>Hoe verbeteren we de samenwerking met ouders, zodat deze bijdraagt aan een optimale ontwikkeling van het kind?</i>			

Kwaliteitsonderwerp	Sterk	Verbeteren	Planning
4. leerkrachten/ Ondersteunend personeel/ directeur (gesprekkencyclus, KCM2017)	Tevredenheid van medewerkers	Werkdruk: - efficiëntere werkwijzen en borging van gemaakte afspraken; - kwaliteitskaarten voor processen binnen de school; - goed ingerichte SharePoint als handboek van de school.	2019-2020
		Werkdruk: - administratieve last van leerkrachten verlagen één kind, één plan. De ambitie is om het meer kindgericht te maken, zodat de persoonlijke ontwikkeling en het leerproces voor kinderen nog beter zichtbaar wordt.	2020-2021
	Taakdifferentiatie vanuit kwaliteit en kracht	Professionalisering - beschrijven en bewaken van de didactische vaardigheden van leerkrachten; - leerkrachten zijn goed op de hoogte van de leerlijnen van de verschillende vakken en werken volgens het principe van niet stapelen maar vervangen; - cyclisch en handelingsgericht werken en denken; - krachtige, wetenschappelijke interventies gebruiken.	2019-2023
		Anders verantwoorden: - compleet ingerichte ParnasSys met alle doelen per vakgebied; - observaties en kind gesprekken structureel inzetten; - duidelijke kaders voor kwaliteit hierbij voor alle bouwen; - in schooljaar 2019-2020 starten wij een teamtraining over het anders verantwoorden. Een manier van evalueren die beter bij ons onderwijsconcept past waarbij wij kindgericht onderwijs bieden. Deze manier van verantwoorden	2019-2023

		wordt Triband Verantwoorden genoemd. (www.tribandverantwoorden.nl)	
--	--	---	--

Kwaliteitsonderwerp	Sterk	Verbeteren	Planning
5. Aanbod/onderwijs (eindCito en LLVS, tussendoelen en leerlijnen)	Eindopbrengsten	Tussenresultaten voor spelling, technisch lezen en rekenen. Meer opbrengstgericht werken. D.w.z. evidence based methodieken gebruiken en handelingswijze afstemmen op het lerende kind.	2020-2021
ICT	Alle kinderen werken met chromebooks/ Ipad's in de OB en zijn basisvaardig in het gebruik van ICT-middelen.	1. Versterken van de basisvaardigheden van de digitaal geletterdheid: mediawijsheid, informatievaardigheden en computational thinking. 2. Integreren in kosmisch onderwijs. 3. Aanschaf van middelen waarbij ICT-vaardigheden nodig zijn zoals bebots, robots, lego we do, enz.	2019-2022
Techniek en onderzoeken en ontwerpen	"Wekelijks de Kosmische klas" workshops waarbij allerlei technieken aanbod komen en een beroep wordt gedaan op een onderzoekende en ontdekkende houding.	Vergroten van het aanbod en integreren bij de kosmische lessen.	2019-2023
Engels		Er is een doorlopend aanbod voor het leren van Engels voor kinderen van groep 1 t/m 8.	2022-2023
Bewegend leren	Bewegend leren momenten voor de middenbouw.	De inrichting van de lokalen zijn afgestemd op de beweeg-behoefte van kinderen.	2020-2021
Rekenen	Keuze voor: "Ik wil rekenen!". Rekenmethode voor montessorischolen van AVE-ik	Doorlopende rekenlijn vanuit ik-doelen en didactiek	2020-2021
Kosmisch onderwijs	De kosmische klas op maandag, dinsdag en donderdagmiddag. Kinderen kunnen in verschillende workshops en op verschillende manieren aan het kosmische thema werken.	Kosmisch onderwijs wordt verrijkt en aangevuld met buitenlessen, muziek, techniek, drama, dans en beeldende vorming. Daarnaast werken kinderen bij de kosmische thema's meer vanuit het onderzoekend en ontdekkend leren. De voorbereide omgeving speelt hierbij een belangrijke rol en wordt uitdagender. Verwondering speelt hierbij een grote rol	2019-2023

Onderzoeksvraag vanuit het koersplan ATO hierbij:

Hoe leren we kinderen dat zij elkaar nodig hebben, zodat ze samen kunnen leven?

Hoe leren we kinderen wat duurzaamheid betekent en welke rol zij nu en later hierin kunnen vervullen, zodat zij om kunnen gaan met de aarde?

Hoe kunnen we onderzoekend en ontdekkend leren integreren in ons aanbod, zodat kinderen deze vaardigheid in kunnen zetten in de toekomst, waarin kennis en samenwerken een grote rol gaan spelen?

6. Meerjarenplan 2019-2023, inclusief prioriteiten

In dit hoofdstuk worden de doelen beschreven die we tijdens deze schoolplanperiode van vier jaar willen halen. Het meerjarenplan geeft richting aan de stuurgroepen. Vanuit de deze doelen worden de jaarplannen geschreven. De onderzoeksvragen vanuit het ATO-koersplan worden door de stuurgroepen meegenomen in de opstartfase. Jaarlijks wordt gekeken in hoeverre de onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden en of er deelvragen zijn ontstaan waar nog onderzoek naar gedaan moeten worden.

Toelichting van het format

Doelen	O	IM	B	Co & Bew	Actie/activiteiten
--------	---	----	---	----------	--------------------

In
de

smalle kolommen wordt aangegeven in welke fase het proces zich in de cyclus bevindt. We onderscheiden daarbij de volgende fases:

- **Opstartfase:** de fase waarin het onderwerp op de agenda wordt gezet, geïntroduceerd en opgestart. De route en succesmeters zijn bepaald.
- **Implementatiefase:** fase waarin het onderwerp (volgens afspraak) in de praktijk gebracht, handelend en eenduidig ingevoerd en een plaats krijgt in ieders systeem. Het onderwerp voldoet aan de daarvoor geldende doelen.
- **Borgingsfase:** tijdstip waarop de ronde van de cyclus is afgerond en geborgd; het onderwerp is deel van ieders handelen geworden.
- **Co & Bew** staat voor Coördinatie (degene die de werkzaamheden coördineert) en Bewaking, voor degene die bewaakt, controleert dat de activiteit ook wordt uitgevoerd en gecoördineerd.
- De laatste kolom gebruiken we om de actiepunten/activiteiten te beschrijven. Deze zullen verder worden geconcretiseerd in de Jaarplannen.

Onderaan ieder kernthema staan nog de succesmeters beschreven. Naar aanleiding van behaalde opbrengsten en tussen- en eindevaluaties bepalen directeur en team per onderdeel of de fase is afgerond. Jaarlijks wordt dit meerjarenplan door team en medezeggenschapsraad geëvalueerd en aan de hand van voortschrijdend inzicht bijgesteld, geactualiseerd. Al werkende ontstaat dan een zogenaamde “kwaliteitscyclus”.

Thema 1: Onderwijs

Doelen	O	IM	B	Co& Bew	Actie/activiteiten (jaarplan)
1.1		2019	2020		- Zie jaarplannen taal.
- Tijdens klassenbezoeken is te zien dat Taal doen! in de MB en BB is geïmplementeerd, leerkrachten werken met de taalkast zoals in de kwaliteitskaart beschreven staat.					
- Spelling wordt vanuit de Taal doen!-kast gegeven aangevuld met het routeboekje voor spelling. De tussen resultaten voor spelling liggen.	2019	2020			- Training Triband verantwoorden
- Tijdens klassenbezoeken is te zien dat begrijpend lezen wordt gegeven volgens de nieuwste (wetenschappelijke) principes en is gekoppeld aan de taalkast.	2020	2021			
- Kinderen hebben overzicht van de doelen van taal op alle domeinen, kunnen doelgericht werken en maken eigen keuzes. De behaalde doelen zijn terug te vinden in ParnasSys en/of in het kinddossier.	2019-2023				
- Het is inzichtelijk voor leerkrachten en kinderen aan welke taaldoelen bij kosmisch onderwijs wordt gewerkt.					
- Aanvankelijk lezen en het voortgezet technisch leesonderwijs vormen een doorgaande lijn waarbij gewerkt wordt vanuit een (bewezen en/of wetenschappelijke) didactiek en wordt aangesloten bij de leerbehoefte van het kind.	2020	2021	2022	2023	
- Uit groepsbezoeken blijkt dat in de onderbouw er een aanbod voor taal vanuit de doelen beginnende geletterdheid. De taalkast is zo ingericht met materiaal, zodat duidelijk te zien is aan welke doelen er in de onderbouw wordt gewerkt. Daarnaast is het zichtbaar in de fysieke voorbereide omgeving dat taal overal is en bij alle vakgebieden een rol speelt. Dit leidt tot betekenisvolle en authentieke oefensituatie van de taalvaardigheid van de kinderen.		2019/2020	2021	2022	
		2020			

model een belangrijk uitgangspunt. Daarnaast speelt verwondering een grote rol. - Vanuit het kosmisch onderwijs is er aanbod op alle doelen behalve taal en rekenen. Het vormt uitgangspunt voor ons aanbod op het gebied van natuur, techniek, geschiedenis, aardrijkskunde, digitale geletterdheid burgerschapsvorming en beeldende vakken, drama, muziek en dans.		2023 voor alle gebieden ook dans en drama			
1.4 - In 2023 is er een compleet aanbod voor Engels vanaf de OB tot en met de BB. De doelen van Engels zijn afgestemd op de doelen voor Engels vanuit Da Vinci.	2020 2021				- In 2020 start een voorbereidingsgroep.
- Een onderzoekende en ontwerpende houding van kinderen wordt vanuit de kosmische lessen geleerd. Hierbij volgen wij de nieuwe Da Vinci methode.	2019 2020			2023	- Zie jaarplannen kosmisch onderwijs.
- Voorbereide omgeving op Merlijn is zo ingericht dat het kind vrijheid ervaart in: - Vrijheid met wat het werkt - Vrijheid met wie het werkt - Vrijheid waar het werkt - Vrijheid hoe lang het met iets werkt - Vrijheid hoe vaak het met iets werkt - Vrijheid op welke wijze het met iets werkt - Vrijheid aan welke leerdoelen het werkt - Daarnaast kunnen ouders die voor Merlijn kiezen rekenen op de keuze voor goed montessori-onderwijs doordat het kind: 1. Zelf actief kan zijn in een voorbereide en veilige omgeving die uitdaagt tot ontdekken 2. De kans krijgt de eigen talenten en interesses te ontwikkelen 3. Plezier heeft en houdt in leren, alleen en samen met anderen 4. Leert keuzes te maken en te plannen 5. Steeds leerervaringen opdoet met aantoonbare goede resultaten	2019 2020			2023	- In 2019 starten we samen met het expertteam om een plan van aanpak hierop te maken voor vier jaar. Vanuit het taaldomein: taalverzorging en technisch lezen kan hiermee gestart worden.
	2017- 2020			2023	- De fysieke voorbereide omgeving wordt eerst opnieuw vormgegeven, zodat het ook mogelijk is om op verschillende plekken in de school op een meer montessori-manier te kunnen werken.

6. Begeleiding krijgt die afgestemd is op wat je kind kan en wil					
7. Zich kan blijven ontwikkelen door de jaren heen (uit 7 redenen om te kiezen voor montessori-onderwijs NMV, 2017)					

Succesmeters:

Cito: Tussenresultaten spelling, rekenen en lezen zijn op niveau.

Klassenbezoeken: kinderen die betrokken en taakgericht werken, kind gesprekken, werken volgens lus model, toepassen van bewezen didactische principes, voorbereide omgeving die gericht is op directe feedback.

KCM: tevredenheid 8 op de KCM-leerlingen.

Thema 2: Personeel

Doelen	O	IM	B	Co& Bew	Actie/activiteiten (jaarplan)
2.1 - Extra middelen worden ingezet om de werkdruk voor de leerkracht te verlagen. Jaarlijks zal de inzet van deze middelen worden geëvalueerd en worden gekeken wat werkdruk verlagend werkt.		2018	2019-2022	2019-2023	2019-2020 worden de werkdrukgeden vooral gebruikt voor extra handen in de groep, ondersteuning bij het leesproces in groep 3, administratieve ondersteuning tijdens de toetsperiodes voor de leerkracht. En het borgen van het onderwijs in leerlijnen en kwaliteitskaarten. Ook de ambulante tijd van de bouwco's waarmee ze bouwzaken kunnen coördineren en leerkrachten ook ruimte kunnen geven om onder schooltijd schoolzaken te regelen door het overnemen van de groepen is een vorm van werkdrukverlaging op Merlijn (werkverdelingsplan 2019-2020)
2.2 - Professionalisering van het team of individuele teamleden is gericht op de ontwikkeldoelen van de school. Leerkrachten en ondersteuners weten waar ontwikkeldoelen liggen voor hen. - De gesprekken vanuit de gesprekkencyclus wordt actief door de leerkracht voorbereid en er wordt nagedacht over de persoonlijke ontwikkeldoelen. De gesprekken zijn gericht op de ontwikkeling van de teamleden. Ieder teamlid vraagt dan ook regelmatig feedback aan collega's op het handelen in de groep of met een kind. - Er is ruimte voor leerkrachten om op een intervisie achtige manier met elkaar te sparren over de lesjes en het onderwijsaanbod. Jaarlijks bezoeken alle leerkrachten een collega om hen van feedback te voorzien. Daarnaast vervullen de expertleerkrachten	2017 2020	2019 2021	2020 2022	2021 en verder 2023	Werkverdelingsplan geeft overzicht van scholingsdoelen per jaar. Deze zijn de komende vier jaar gericht op: - Anders verantwoorden, voeren van kind gesprekken en kind/oudergesprekken - Rekendidactiek - Onderzoeks- en ontwerpvaardigheden - Leesdidactiek - ICT-vaardigheden - De digitale gesprekkencyclus - Jaarplannen ondersteuning/zorg

de rol van coaches <i>on the job</i> en kunnen zij de leerkrachten inhoudelijk ondersteunen bij hulpvragen die zij hebben.					
2.3 - De communicatie vanuit het team naar betrokkenen van de school is erop gericht dat wij zeggen wat wij doen en doen wat wij zeggen. Ouders worden door leerkrachten gezien als educatieve partners en zij voeren dan ook transparant overleg over de ontwikkeling van de kinderen en de eventuele onderwijs- of ondersteuningsbehoeften. De gesprekken vinden op een cyclische en handelingsgerichte wijze plaats, waardoor het ook voor ouders helder is aan welke doelen er wordt gewerkt.		2019-2023			- Jaarplannen ondersteuning/zorg - Anders verantwoorden en ouder/kind gesprekken - Uitgangspunt één kind, één dossier.
2.4 - Het werkplezier en de tevredenheid van de teamleden van Merlijn is hoog. Op de KCM geven teamleden hiervoor een 8. - Het ziekteverzuim op Merlijn is laag en ligt met 5% onder het landelijk gemiddelde.				2023 2023	
Succesmeters: DDGC, jaarlijkse evaluatie werkverdelingsplan, KCM personeel een 8 voor tevredenheid. Synaxion (ATO)					

Thema 3: Organisatie

Doelen: de organisatie is gericht op gezamenlijke verantwoordelijkheid en veilig, efficiënt en doelgericht werken aan het verbeteren van het montessori-onderwijs op Merlijn.	O	IM	B	Co& Bew	Actie/activiteiten (jaarplan)
3.1 Op Merlijn is gedeeld leiderschap een begrip dat bij de school hoort en is opgenomen in de teamcultuur. Ieder teamlid van Merlijn heeft de verantwoordelijkheid over een bepaald vakgebied of organisatorisch punt en neemt daarvoor ook het voortouw in als het gaat om innoveren en het verbeteren van de inhoud of het proces. Daarbij is zeggen wat je doet en doen wat je zegt een belangrijk uitgangspunt.	2017-2019	2019-2020	2021-2022	2023	- Zie werkverdelingsplan - Verslag gesprekkencyclus - Notulen stuurgroep vergaderingen en jaarplannen
3.2 De RIE wordt in 2023 weer uitgevoerd en punten uit de RIE 2019 zijn nu akkoord.	2019			2023 uitvoering van de RIE	- Opstellen van een calamiteitenplan met de BHV-ers van de school. - Plan van aanpak RIE samen met BHV-ers uitvoeren.
3.3 Alle punten uit de checklist "gezonde en veilige school" zijn uitgevoerd.	2019-2020	2021-2022	2022	2023	
3.4 Lokalen en de ruimtes in en om de school zijn zo ingericht dat ze een inspirerende werkplek bieden voor de kinderen. Verwondering, ontdekken en ontwerpen zijn hierbij de kernwoorden die passen. De plekken nodigen verder uit tot handelen en samenwerken met elkaar.	2017			2023	
3.5 Er is een structuur neergezet waarin ouders en onderwijs elkaar een aantal keer per jaar ontmoeten om zo met elkaar het onderwijs van de kinderen te evalueren en de school feedback te geven op de voorgenomen beleidsplannen.	2019			2023	

3.6 Op Merlijn scoort de communicatie met ouders een 8 op de KCM 2021. Er worden moderne communicatiemiddelen gebruikt en de leerkrachten zeggen wat ze doen en doen wat ze zeggen.		2020	2021-2022	2023	
3.7 De ondersteuning/ zorg op Merlijn verloopt op een Handelingsgerichte manier. Waarbij op de verschillende zorgniveaus het voor de leerkrachten duidelijk is wie ondersteunt en hoe de communicatie verloopt tussen de verschillende personen. De ondersteuning is efficiënt ingericht.		2018-2021	2022	2023	
Succesmeters: MOP, RIE, KCM ouders verkeerssituatie om de school					

Thema 4: Financiën

Doelen	O	IM	B	Co& Bew	Actie/activiteiten (jaarplan)
Merlijn heeft een te hoog bestemmingsreserve, de komende vier jaar zullen extra middelen worden ingezet om het aanbod te versterken en de onderwijskundige en personele doelen te behalen. Hiermee zullen de reserves naar “normaal niveau” worden gebracht.					
4.1 Met de inzet van extra financiële middelen wordt de bovenverdieping van Merlijn heringedeeld. Hierdoor ontstaan er ruimtes waarin leerkrachten en kinderen kunnen werken en ontspannen.					- Financiële Begroting 2019-2020
4.2 Materialen voor het versterken van de kosmische thema's zijn aanwezig. Zowel op het gebied van natuur, techniek en wetenschap als op het gebied van creativiteit, muziek, drama en dans.					- Kinderen kunnen met de materialen onderzoeken en ontdekkend werken aan hun profielwerkstukken. - Financiële Begroting 2019-2020
4.3 Er is een passend aanbod voor meer begaafde leerlingen					- Begroting 2020-2021 Inzet personele ondersteuning en de aanschaf van extra materialen.
4.4 Aanschaf van ICT-middelen (Bebots, robots, lego wedo, greenscreen e.d.)					
4.5 Verplaatsen van fietsenstalling naar de zijkant van de school.					- Begroting 2019-2020
4.6 Extra vrijgekomen middelen (ATO) voor het verwezenlijken van het ATO-koersplan worden ingezet om de doelen van Engels, en onderzoekend en ontwerpend leren op Merlijn te behalen.					- Begroting 2019-2023
Succesmeters: Synaxion dashboard financiën, kwartaalrapportages, begroting, formatieplan					

Bijlage 1. Formulier instemming en vaststelling

Formulier "Instemming met schoolplan" Brin: 21NM School: Ato Montessorischool Merlijn Adres: Zilverkruid 12 Postcode: 5237HA Plaats: 's-Hertogenbosch	Formulier "Vaststelling van schoolplan" Brin: 21NM School: Ato Montessorischool Merlijn Adres: Zilverkruid 12 Postcode: 5237HA Plaats: 's-Hertogenbosch
Verklaring: Hierbij verklaart de Medezeggenschapsraad van bovengenoemde school in te stemmen met het van 2019-2023 geldende schoolplan van deze school. Namens de MR, naam J. H. Ceglarch, functie Voorzitter. plaats Den Bosch datum 25-10-2019 Handtekening: 	Verklaring: Het bevoegd gezag van bovengenoemde school heeft het van 2019 tot 2023 geldende schoolplan van deze school vastgesteld. Namens het bevoegd gezag, Naam: De heer H. Tijssen Functie: College van Bestuur Plaats: Rosmalen Datum: 11 november 2019

Bijlage 2. Kindcentrum monitor leerlingen en ouders

Merlijn											
KCM 2017 Leerlingen - 19 jan 2018											
Groep 6,7,8											
De sfeer op school											
	Helemaal niet tevreden	Niet tevreden	Wel tevreden	Heel erg tevreden	Weet niet	Gem. Groepen 4-punts	Gem. Groepen 10-punts	Gem. Gr. SKCH 4-punts	Gem. Gr. SKCH 10-punts	Resp.	Vorige PDM Gem. School
Hoe graag ga je naar school?	1	16	47	15	2	3,0	6,9	3,1	7,4	79	2,8
Hoe veilig voel je je op school?	0	2	20	59	0	3,7	9,1	3,6	8,7	81	3,4
Hoe duidelijk vind je de regels op school?	1	4	32	40	4	3,4	8,3	3,4	8,3	77	3,3
Heb je het naar je zin in de groep?	1	3	34	43	0	3,5	8,4	3,5	8,5	81	3,3
Hoe tevreden ben je over de omgang met je medeleerlingen?	0	2	30	45	4	3,6	8,7	3,4	8,1	77	3,3
De lessen op school											
	Helemaal niet tevreden	Niet tevreden	Wel tevreden	Heel erg tevreden	Weet niet	Gem. Groepen 4-punts	Gem. Groepen 10-punts	Gem. Gr. SKCH 4-punts	Gem. Gr. SKCH 10-punts	Resp.	Vorige PDM Gem. School
Hoe tevreden ben je over wat je leert op deze school?	1	2	35	40	3	3,5	8,4	3,5	8,4	78	3,4
Hoe tevreden ben je over de uitleg van je juf of meester?	0	6	41	34	0	3,3	8,0	3,5	8,4	81	3,5
Hoe duidelijk vertelt je juf of meester wat je goed of fout doet?	0	11	30	39	1	3,4	8,1	3,4	8,1	80	3,4
Hoe goed helpt je juf of meester je als dat nodig is?	2	3	36	39	1	3,4	8,2	3,5	8,5	80	3,3
De veiligheid op school											
	Nooit	Soms	Vaak	Altijd	Weet niet	Gem. Groepen 4-punts	Gem. Groepen 10-punts	Gem. Gr. SKCH 4-punts	Gem. Gr. SKCH 10-punts	Resp.	Vorige PDM Gem. School
Ik word op school gepest door andere leerlingen.	63	16	0	0	2	1,2	1,6	1,3	1,8	79	1,3
Ik word online gepest door andere leerlingen.	77	2	0	0	2	1,0	1,1	1,0	1,1	79	1,0
Andere leerlingen doen mij expres pijn.	68	11	0	0	2	1,1	1,4	1,3	1,8	79	1,1
Ik ben bang voor andere leerlingen.	74	7	0	0	0	1,1	1,3	1,2	1,5	81	1,1
Mijn juf of meester helpt bij het oplossen van ruzies tussen leerlingen.	0	11	31	30	9	3,3	7,8	3,1	7,4	72	2,9
KCM											
	Heel erg oneens	Oneens	Eens	Heel erg eens		Gem. Groepen 4-punts	Gem. Groepen 10-punts	Gem. Gr. SKCH 4-punts	Gem. Gr. SKCH 10-punts	Resp.	Vorige PDM Gem. School
Wat ik leer vind ik leuk en interessant.	1	5	59	15		3,1	7,3	3,1	7,2	80	3,2
De juf of meester laat mij merken dat ik het kan.	0	3	44	33		3,4	8,1	3,4	8,1	80	3,6
Als iets mij niet lukt, dan kan ik rekenen op hulp van de juf of meester.	0	7	28	46		3,5	8,4	3,4	8,2	81	3,5
Ik heb het idee dat de juf of meester echt wil dat ik het goed doe.	0	8	35	37		3,4	8,1	3,3	7,9	80	3,7
Ik heb het idee dat mijn ouders de juf of meester goed vinden.	0	6	30	45		3,5	8,4	3,5	8,4	81	3,7
Mijn ouders vragen wat ik op school geleerd heb.	2	15	36	28		3,1	7,3	3,3	7,8	81	3,4
Ik vind dat ik op een leuke school zit.	1	4	21	54		3,6	8,8	3,6	8,7	80	3,7
Ik krijg complimenten van de juf of meester.	1	4	40	36		3,4	8,1	3,3	7,8	81	3,2
Ik kan goed opschieten met andere kinderen.	1	4	30	46		3,5	8,5	3,4	8,2	81	3,6
Ik kan het goed vinden met de juf of meester.	0	3	31	45		3,5	8,6	3,5	8,4	79	3,6
Mijn ouders hebben er vertrouwen in dat ik het kan.	0	0	13	67		3,8	9,5	3,8	9,4	80	3,9
Ik heb het gevoel op school ergens bij te horen; ik word niet buitengesloten.	2	0	35	44		3,5	8,5	3,3	8,0	81	3,6
Als ik een toets moet maken, dan denk ik	2	11	39	29		3,2	7,5	3,2	7,7	81	3,4
Ik vind school belangrijk voor mijn toekomst.	0	1	24	56		3,7	9,0	3,6	8,9	81	3,8
Als ik verdrietig ben of er zijn bijzondere dingen thuis, dan luistert de juf of meester naar mij.	0	6	33	42		3,4	8,3	3,4	8,1	81	3,4

Hoe veilig voelde ik me de laatste drie maanden binnen en buiten de school?	Erg onveilig	Onveilig	Veilig	Erg veilig	Gem. Groepen 4-punts	Gem. Groepen 10-punts	Gem. Gr. SKCH 4-punts	Gem. Gr. SKCH 10-punts	Resp.	Vorige POM Gem. School
Ik voelde me in de klas	0	1	33	47	3,6	8,7	3,5	8,6	81	3,7
Ik voelde me in de school	0	1	24	55	3,7	9,0	3,5	8,5	80	3,7
Ik voelde me in de pauze	0	0	31	49	3,6	8,8	3,5	8,4	80	3,7
Ik voelde me tussen huis en school	1	1	30	47	3,6	8,7	3,5	8,6	79	3,7
	Gem. Groepen 10-punts	Gem. Gr. SKCH 10-punts	Vorige POM Gem. School							
Welk rapportcijfer geef je de school? (1 t/m 10)	8,1	8,2	8,5							
Legenda										
groen: gemiddeld of bovengemiddeld t.o.v. stadsgemiddelde										
geel: tot 10% afwijking naar beneden										
rood: meer dan 10% afwijking naar beneden										
Betreft een omgekeerde schaal										
Colofon										
© Copyright: APD b.v. & Stichting Educat 2015										

Dit is een omgekeerde schaal; dan geldt hoe lager het cijfer, hoe beter.

Een afwijking t.o.v. het gemiddelde kleurt oranje/rood indien de school lager presteert dan het gemiddelde van SKCH.

Merlijn											
KCM 2017 Ouders - 18 jan 2018											
Vensters PO						Gem. School 4-punts	Gem. School 10-punts	Gem. SKCH 4-punts	Gem. SKCH 10-punts	Resp.	Vorige POM Gem. School
Schoonklimaat	--	-	+	++							
In hoeverre gaat uw kind met plezier naar school?	1	2	40	47	3,5	8,4	3,5	8,6	90	90	3,4
Hoe veilig voelt uw kind zich op school?	0	4	35	51	3,5	8,6	3,4	8,3	90	90	3,3
Hoe tevreden bent u over de opvoedkundige aanpak van de school?	0	2	49	39	3,4	8,2	3,2	7,5	90	90	3,3
Hoe tevreden bent u over uw contact met de medewerkers van de school?	0	6	45	39	3,4	8,1	3,3	7,8	90	90	3,4
Hoe tevreden bent u over wat uw kind leert op school?	0	4	44	42	3,4	8,3	3,2	7,7	90	90	3,4
In hoeverre sluit wat uw kind leert aan bij zijn of haar niveau?	1	3	42	44	3,4	8,3	3,2	7,5	90	90	3,3
Vindt u dat uw kind voldoende wordt uitgedaagd om zich maximaal te ontwikkelen?	2	8	43	37	3,3	7,8	3,0	7,1	90	90	3,2
Hoe tevreden bent u over de vakbekwaamheid van de leerkrachten?	0	5	46	39	3,4	8,1	3,3	7,8	90	90	3,3
Hoe tevreden bent u over de informatie die u krijgt over wat er op school gebeurt?	2	5	47	36	3,3	7,9	3,0	7,1	90	90	3,3
Hoe tevreden bent u over de informatie die u krijgt over uw kind?	0	9	52	29	3,2	7,7	3,0	6,9	90	90	3,0
	</										

